

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XIII
21 (421)
Sâmbătă
23 mai
1970
8 pagini
1 leu

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Cu voi, pentru voi

În zilele de mari nenorociri și dezastre pe care voi, oamenii scumpi și bravi ai țării, le îndurați și le înfrunțați eroic prin furia apelor dezlănțuite din Maramureș și pînă la Dunăre, sîntem cu voi, trăim pentru voi, muncim pentru voi, ne împărțim pîinea și hainele cu voi. Ne gîndim, în zilele astea, la tot ce am avut, la tot ce ne-au lăsat ca moștenire de preț înaintașii noștri și la tot ce am strîns cu toții prin ani grei de trudă și de sacrificiu fără seamăn, și dacă încă nu știm ce ne va mai rămîne din rămasul rămas, știm că putem fi tari și uniți, că am știut să fim în aceste zile și nopți tragice umăr la umăr, inimă lîngă inimă. Sîntem cu voi, trăim pentru voi în România noastră mai unită și mai dîrză ca oricînd.

Ștefan BĂNULESCU

„...Nu ești frumoasă, nu ești înavuțită? N-ai ficiori mulți care te iubesc? N-ai cartea de vitejie a trecutului și viitorul înaintea ta?... pentru ce curg lacrimile tale?...”

„Pentru ce tresari? trupul ți se topește de slăbiciune și inima ți se frămîntă cu iuțeală... Cetit-ai, oare, în cartea ursitei? ...Aerul mișcă turburat... Vîntul dogorește... Îngerul peirei arătatu-ți-s-a? Nopțile tale sînt reci, visurile turburate ca valurile mării bătute de fortună... Ce-ți prevestesc?

...Cinge-ți coapsa, țară română... și-ți întărește inima...”

ALECU RUSSO:

„CÂNTAREA ROMÂNIEI”



Tîrnăveni — „Descoperirea plutei în 1970”

Pînă la genunchi, pînă la brîu, pînă la cer

Nu este locul vorbelor mari. Literatura frumoasă uite c-o ia apa. Faptele vorbesc cu glas de tunet. Cotele rîurilor s-au înscris singure, din ce în ce mai sus: pînă la piciorul patului, pînă în tavan, pînă pe acoperiș. Pe trupurile oamenilor: pînă la genunchi, pînă la brîu, pînă în cer. Pe unde altădată ieșea fumul, au ieșit copii înecați și valuri bolborosind. Am văzut soldații eroici dîndu-si viața pentru a salva familii întregi cuprinse de nenorocire. Helicopterele au căutat oamenii prin copaci, răscolind cuiburile de barză. Inecații au fost îngropați la repezeală în noroi și i-a luat viitura. Mii de vite au împlorat în zadar, caii au nechezat, oile au behăit, ciinii și-au strigat stăpînii.

În astfel de momente se arată pe cer și cite o stea cu coadă. Dacă nu ne-ar fi fost teamă că lacrimile noastre se adaugă apelor, toată țara ar fi plîns. „Acolo șezum și plînsam”. Acolo a fost în prea multe locuri: Satu-Mare, Tirgu Mureș, Deva, Arad, Alba-

Iulia, nume sonore, glorioase, împlintate adînc în istoria poporului nostru, și nenumărate sate modeste dar care și ele au făcut isia, pe Mureș, Tîrnave, Someș, Siret, P., Dunăre.

E ceva brambura în clima Europei. Nilul s-a mutat aici, scriind pagini mocirloase. Revărsarea aceasta va ști să fie și mănoasă?

Toți ne-am simțit loviți în aceste zile și toată țara a fost un singur gemăt. Dar și o singură voință. De la conducătorul statului, mereu în mijlocul sinistraților, în locurile încercate, pînă la ultimul cetățean. E de neînfrînt un popor întreg care știe să fie la fel de unit și la bine și la rău. Sînt de reparat poduri, șosele, căi ferate, de reconstruit case. Satele evacuate se vor întoarce la locurile crimelor naturii, vor scuipa fîntii în apele blestmate, apoi vor scuipa în palme și vor reincepe viața.

Marin SORESCU

Cărțile deasupra apei

— Ce ecou au în conștiința dumneavoastră împrejurările prin care trece țara?

a. p.

— Ca oricîrui dintre noi, știrea nu mi-a venit dintr-odată, ca să arate amploarea catastrofei, ci, într-un mod resfrînt și treptat.

Pentru un om care trăiește în sfera închipuirii, cum este scriitorul, astfel de catastrofe, de cele mai multe ori, prin brutalitatea lor, îl readuc la realitatea reală și îl pun în situația să-și dea seama de limitele artei sale. Într-adevăr, la ce mai folosesc cărțile cînd ele plutesc pe apă? Cel care le scrie se poate simți micșorat și se poate întreba cum să-și ajute semenii, ce să facă pentru ei, cînd el nu știuse decît să scrie. Și aici, deodată, în ciuda acestor adevăruri, putem înțelege valoarea incalculabilă a artei. Cărțile, în mod fizic, se distrug. Bibliotecile pot fi luate de vîltori. Dar în acele clipe, în conștiința oamenilor, opera de artă își arată consecințele fără greș: ea a cultivat în oameni curajul, spiritul de sacrificiu, solidaritatea, abnegația, bravura, eroismul și înfruntarea bărbătească a morții.

Există totuși o artă care s-ar putea simți umilită în astfel de împrejurări? Este oare adevărat că muzele trebuie să tacă? Pentru a răspunde la această întrebare e cazul să ne imaginăm următorul tablou pe care nici nu știu dacă nu cumva l-am văzut: este vorba de apă, de foc sau de cutremur. Un privitor, plasat la o anumită înălțime, vede imediat ce ar trebui să facă acei oameni care rănesc în chinurile cataclismului sau aleargă care încotro, nici măcar cuprinși de panică, — panica poate fi justificată! — ci de dezorientare, neînțelegere, risipire a forțelor, nepuțință generală, prin dislocarea nucleului solidarității umane. Iată niște oameni cu totul nepregătiți în fața surprizei! zice privitorul. Cum e posibil acest lucru? zice tot el. Cum au trăit acești oameni înainte? Cum de

În fiecare săptămînă
marin predă
răspunde la o întrebare

nu-și dau seama că, dacă ar fi uniți și organizați, cei care nu sînt loviți n-ar sta cu miinile în buzunare, pe ideea că la ei n-a venit? În ce constă civilizația acestei colectivități? zice privitorul mai departe.

Colectivitatea din tabloul în discuție, i-am putea noi răspunde, este una dintre acele colectivități în care artele, ori au dispărut, ori au fost înlocuite cu jocuri abstracte ale imaginației. E frumoasă imaginația în artă? Este splendidă. Poate ea lipsi? Dacă lipsește, arta a murit. Dar arta nu e numai atât. Ea este deplină și misterioasă cînd cumulează puterea imaginativă a sufletului uman și aspirația omului spre perfecțiune morală.

Marin PREDĂ

(Continuare în pag. 3)



Tirgu-Mureș — Doi fineri sinistrați

ÎN ACEST NUMĂR SEMNEAZĂ:

Ștefan Bănulescu, Marin Preda, Marin Sorescu, Eugen Simion, Constantin Țoiu, Sânziana Pop, Grigore Hagi, Sütö András, Cezar Baltag, Fănuș Neagu, Ilie Constantin, N. Manolescu, I. Mereuță, Radu Dumitru, T. Mazilu, Coman Șova, Romulus Rusan, Adrian Păunescu



Sighișoara — Valeria Coman: „Asta a fost strada Clujului”

cronica pietonului

Voința de a fi

Încercările grele au măcar darul că verifică omul, făcîndu-l să-și dea seama de resursele lui fizice și morale, nedesfășurate încă în întreaga lor forță. Paradoxal examen, să te deșinești, să ieși act de tine însuși printr-o nenorocire. Ciudată, nobilă condiție a firii omenești, care găsește în tragedie, în ciocnirea cu stihiiile sau cu împotrivirile destinului motivul supremei forțe și înseninării.

Țara întreagă trăiește sub semnul acestui examen decisiv pentru noi înșine, ca oameni strîns uniți în indestructibilă familie a poporului român. Puternica solidaritate a tuturor cetățenilor scumpei noastre patrii socialiste, în aceste clipe de grea încercare, a învins, într-un mod eroic și exemplar: prin jertfă, prin abnegație, prin generozitate.

Poporul român a dat și cu acest nefericit preț dovada bărbăției sale, dovada profundeii lui unități, dovada că există prin marile calități care fac istoria.

Românul spune: ferească Dumnezeu de mai rău — și spune acest lucru pentru că a trecut prin altele, cu o experiență neobșnuită a raului în toate formele sale.

El rostește formula lui în mijlocul oricîror urgii, încredințat că există o scară a raului și că relele trec, că ele sînt doar încercări, simple încercări în fața voinței neclintite de a fi, de a răzbi, de a supraviețui...

CANDID

avant
premierea
editorială



AL. PHILIPPIDE

Considerabil
confortabil

Editura „Mihai Eminescu”



MARIN SORESCU

„O aripă și-un picior”

Versuri. Editura „Albatros”



C. BĂRBUCEANU

Gentlemanul schiop

Roman. Editura „Junimea” Iași.

STILUL ARGHEZIAN

aniversări

— 90 de ani de la nașterea poetului —

Auzim, adeseori, formula: creator de stil. În puține alte cazuri expresia aceasta — ce tinde, ca oricare alta, să se banalizeze — este mai la locul ei, mai plină de sens ca în cazul lui Tudor Arghezi. Arghezi este, cu adevărat, un creator de stil. Ce să însemne aceasta? La apariția *Cuvintelor potrivite*, în 1927, comentarii literari au avut sentimentul foarte viu nu numai că a apărut un nou poet, un mare poet, comparabil cu Eminescu, dar că se afirmă, totodată, un nou mod de a organiza materia verbală, de o originalitate seducătoare. G. Ibrăileanu a exprimat mai bine decât oricine această impresie: într-o cronică literară el face observația că de la Măiorescu, stilul intelectual n-a cunoscut o înnoire mai radicală decât în poemele argheziene. Fenomenul este însă mai vechi. Stilul arghezien se afirmă înainte de război, în poemele din *Viața Socială* și tabletele din *Seara* și *Cronica*. Debutul, al III-lea, din *Viața socială* din 1910, cu *Rugă de seară*, poate fi comparat, în ceea ce privește evoluția poeziei române, cu acela al lui Eminescu în 1870, în *Convorbiri literare*, cu *Venere și Madonă*. Lirismul românesc intra, acum, într-o nouă fază. Nu este o exagerare a spune că Arghezi a schimbat fața întregii literaturi române din secolul al XX-lea și că, într-un chip se scria pînă la el, și altfel se scrie după ce tableta lui suavă și corosivă, concentrată, de o mobilitate spirituală rar întîlnită s-a impus în viața literelor române. S-a spus că Tudor Arghezi este un reprezentant al stilului scriptic, și, Tudor Vianu, imprumutînd o expresie de la Paul Valéry, l-a numit pe autorul *Florilor de mucigai*, un poeta faber. Ar fi vorba, așadar, de un creator de structuri noi, de un descoperitor de legături inedite între cuvinte, de un poet, în fine, meșteșugar, care, stăpîn pe uneltele lui, obține combinații nebănuite între vocabulele limbii. Faptul este incontestabil, însă, în înțelegerea noastră, stilul arghezien este mai mult decât atât: este un mod de a gândi și — poate nu este exagerat a spune — un mod de a exista. Aceasta înseamnă mai multe lucruri. Mai întîi, îndepărtarea oricărei prejudecăți în ce privește lim-

baul poeziei. Franciscanismul lui Arghezi, adică solidaritatea lui cu lumea măruntă a gizelor și boabelor, se traduce, stilistic, printr-o programatică iubire spirituală față de cuvintele rîtoase, cuvintele urite, excluse — în virtutea unei prejudecăți pozitive din epoca clasicistă — din vocabularul poeziei. *Flori de mucigai* este, din acest punct de vedere, un manifest poetic baudelairian realizat în spiritul și cu mijloacele limbii române, de o savoare, culoare și originalitate fără egal. Însă, ajungînd la acest punct, trebuie să preîntîmpinăm o altă prejudecată. Prejudecata că aceste cuvinte — scoase din detritusurile limbii — au o valoare în sine. Că nu este așa, ne dovedesc imitatorii lui Arghezi, pamfletarii lirici care — folosind termeni de argou, cuvinte — cum se spune în limbajul străzii — necuviincioase — vor să obțină mari efecte estetice. Efectul este însă descurajant. Limbajul arghezien are, așadar, un teritoriu specific și efectul lui durează atît timp cît durează emoția lecturii.

Stilul arghezien înseamnă, apoi, o nouă sintaxă a frazei poetice, cu întorsături și fragmentări ce urmează un ritm mai adinc al spiritului creator. În genere, scrisul arghezien — vorbim de cel publicistic — este nervos, corosiv, concentrat — și cadrul lui cel mai potrivit este tableta. Sub forma unei curioase alianțe de lirism și sarcasm, de poem în proză și pamflet concentrat — tableta arghezienă se fixează ca o specie aparte a prozei lirice.

Însă, vorbind de stilul arghezien, să nu uităm extraordinara lui mobilitate, capacitatea de a uni în spațiul unei singure pagini, zonele cele mai suave ale spiritului, cu spațiile materiei, în concretetea ei cea mai adîncă. Uneori propozițiunile argheziene dau sentimentul unui zbor de păsări albe sub ceruri înalte, alteori taurii frazei pătrund în galopuri nebune în cîmpul poemului. Niciodată însă poetul nu scapă din mînă soarta poemului său, niciodată, la Arghezi, cuvintele n-o iau înaintea ideilor, cum se întîmplă — adesea — la mulți dintre contemporanii lui.

Eugen SIMION

avant
premierea
editorială



ȘTEFANA VELISAR

Evocări, amintiri

Editura „Mihai Eminescu”



TEODOR VĂRGOLICI

Matei I. Caragiale

Micromanografie.
Editura „Albatros”



RADU CIOBANU

După amiaza

batrînelul domn

Proză. Volum de debut.
Editura „Albatros”

compendiu

Cartea de proză

topografie ori dialectal, proza sa nu poate fi „localizată”. Mai mult, unele cuvinte în dialect pot chiar să înclizeze fără acoperire textul ca în acest caz: un personaj se numește Aringu din pricina felului special în care vorbește — „bălgănește” ca un aring le biteric”. Dar cîți cititori vor înțelege că arîng=clopot iar nu cîntăret de strand, să zicem? Nu toate povestirile din volum rezistă unei lecturi atente dar cîteva (Absența, Un mesaj sovit țirziu, Sint dator cu o durere) anunță incontestabile calități de prozator. Absența ar putea fi chiar o linie directoare a viitoarelor proze. Dar aceasta nu e un „atî”. E ceea ce Lectorul încearcă, în navitatea sa, să prevadă.

IOSIF LUPULESCU

Aș fi vrut
să fie marți

Iosif Lupulescu ne este recomandat drept un autor al „faptului cotidian” — ceea ce e adevărat dar nu și al faptului cotidian semnificativ — ceea ce ne se pare a fi de fapt, important. Din cele douăsprezece povestiri, șase (Ultima săplămină, Cînd va ninge, Se duc coorii..., Am pierdut o rază de soare, Zăpada. Aș fi vrut să fie marți) pot fi grupate într-un ciclu pe care l-am numi ad-hoc Invățătorul. Alte două povestiri, Noaptea mea de Anul Nou și Dans fără femei, pot fi, de asemenea, comasate sub un titlu comun, rămînînd în afară unei posibile grupări Scrișori sau sticlă de cobalt, Ostroveanca, Singur. În curtea școlii și Vacanța și gelozie. Fragmentarea poate fi justificată în diverse chipuri. Naratiunea din Noaptea mea de Anul Nou este relată după patru povestiri care ar putea reprezenta, să zicem, echivalentul celor două ore care se scurg între creștea simțitor. Din păcate, cu excepția unor detalii de ordin

cea de a doua (Dans fără femei). Dar s-ar putea să nu reprezinte nimic altceva decît un capriciu al autorului sau, eventual, o cursă întîmă critică pasionată după „chei”. Eroii din ceea ce am numit ciclul Invățătorul este surprins în cîteva situații „cotidiene” fără prea mare audiență la lector, primind mustrările elevilor Ana (o Ană impresionată de la lacrimile de legendă Mesterului Manole) pentru că vrea să părăsească satul; vicimă a unei localnice care încearcă să și-l apropie sustrîngîndu-i metodele corespondenței amoroasă; obședat de imaginea înfățătoarei care-l precedase etc. Dintre aceste povești, singură Zăpada se distinge pentru că acolo autorul a trecut pe lîngă un „subiect” — psihologia medilor preponderent masculine sau feminine, forme de evadare și sustragere. O asemenea tentativă de evadare dintr-un spațiu uni-dimensional, nu nesatisfăcîtor dar monoton, încearcă ofelulul Gogoiu (Scrișori pe sticlă de cobalt). Nevoia unui interlocutor „din afară” se concretizează aici în acele scrișori mentale destinate Femeii „...gîndurile, ca de fiecare dată, în fiecare zi, o pornesc spre o lume a lui, o lume pe care n-o dezlăuie nîmănu. O privește pe Ana, pe Liana, ori pe Aura, indiferent pe care, că la fiecare îi va veni rîndul, în una din zile, să-i compundă o scrisoare”. Mai decît, această proză ne-ar fi reținut mai îndelung. Alte povestiri, chiar dacă alert scrise, se uită din pricina subiectelor.

MARIN MAVRU

Echivalența

Nefericit alege numele proprii (Strulop, Oraît — transcriere după ureche a englezescului „all right”, Neafat, Pucap, Acuț, Ti-bar, Iraseti, Slev, Vos etc.), cu atît mai mult cu cît ele nu sînt sprijinite nici de text. Artificiositatea acestor vocabile guturalo-pișgădate se lăsește și asupra povestirilor în sine care gînduiează între împlinirea lacrimale care-l subtrage moralizator (Viginele, Ceva ce putea fi foarte bine. Nu mai vine nimeni) și împlinirea cu „problemă” (Echivalența, După fructe în pădure, Dragostea, ceva cerebral). Păcat că uzanțele nu permit recomandarea de lecturi susținute și autorilor de cărți tipărite. Ar fi fost altceva.

EUGEN BĂLAN

Exerciții

Autorul, de profesie inginer, a murit în anul 1968. A scris un roman (apărut în 1941) și aceste Exerciții care se tipăresc azi. Cel puțin două proze (Sub pecetea tainei și Romane în borcan) justifică această apariție editorială, patronată, după cite am în-

teles din postfață, de Lucian Ciuraru. Sub pecetea tainei ar fi o posibilă urmare („urmare scrisă după moartea soției lui Gogu Nicolau”) la scrierea cu același titlu de Matei Caragiale, mai exact o urmare la primul fragment — episodul Gogu Nicolau. Se știe că acest episod, relatat de poliștutul Rache, se încheie aluziv: „...dacă femeia cu creșterii și cu berea nu știe ea ceva”. Eugen Bălan proza și dezvoltă această aluzie pînă la stadiul unei povestiri de sine stătătoare, puțin aseruită textului din care descinde dar fără a pierde, totuși contactul cu acesta. Astfel, desi „știa” Lina se îmboacăște mult în proza lui Eugen Bălan, datele esențiale și, totodată, inițiale sînt rememorate cu înese cuvintele lui Matei Caragiale: „nu e nici hîrtină, nici întindă, nici frumoasă, nici uridă, nici grasă, nici slabă, în sfîrșit nimic aparte”. Se rememorează, de asemenea, după Matei Caragiale împrejurările dispariției lui Gogu (în aer, la întoarcerea de la Buzeni) precum și alte cîteva detalii ajutătoare simulării unei „urmări” cît mai exacte. Urmarea în însemnă însă sfîrșit — în sensul dezlegării misterului, a tainei. Lina relatează doar faptele care au precedat dar nu și dispariției lui Gogu, nimic mai mult. De altfel, în textul lui Eugen Bălan accentul nici nu mai cade pe Gogu, ci pe Lina. Lina e, pînă la un punct, varianta feminină a lui Rache. Descoperind șantajul lui Gogu, ea stringe cu mîgăla dovezii și, sub aparența unei soții corecte, naive chiar, pregătește pe închelele răzburarea. Pădă în imposibilitatea de a ucide fără să strînească hănuielei, Lina încearcă întîi să-l mîndrește spre sinucidere iar mai apoi (printr-o scrisoare) îl da pe mîna tovarășilor lui de afaceri acuzîndu-l de trădare. Cum a dispărît însă Gogu, nici Lina nu știe: „Ce s-a întîmplat nu știu și nici nu m-am amestecat să afl...”. După cum vezi moartea lui Gogu rămîne și acum învelită în mister”. Excelent scrisă, povestirea rezistă mai ales prin această fascinantă Therese Des-

queyroux care este Lina. Romanul în borcan e un soi de science-fiction mixoz și plin de duh. Se imaginează o discuție cu profesorul Amelior Complexus, specialist în problemele asimilării inteligenței a literaturii beltristice unde, ale pe baza concepțiilor și metodelor cibernetice, Complexus este însă, înainte de orice, un dușman înverșunat al timpilor morți — anticronologiașmul său fricînd deseori absurdul: „Energia consumată pentru un singur biun-ziviu, este de un miliard de ori. În total 60.000 kWh/zi. Se poate lumina un oraș de 50.000 oameni”; sau „nu vom admite ca Simfonia a 9-a să fie cîntată la fel ca și acum 100 ani, în 65 minute. Ar fi desolant. Ar fi revoltător. O adevărată crimă împotriva demnității umane și un ultragrau la adresa progresului științific”. Cît privește traducerea cărții într-o limbă cu înaltă Complexus are în vedere tot consumul de timp. Ca atare, din cărți vor fi eliminate „fără nici un scrupul toate includerile și deschiderile de uși și ferestre care ocupă... 6,3% din volumul total al romanului, aprinderea și stingerea țigărilor, consumul de hăuturi alcoolice slabe, răcoritoare sau pahare cu apă (se fac excepții pentru hăuturi alcoolice tari și pentru betiile urmate de scandal), incertățile, ridicările de spinare sau de umeri, strîngerile de mînă, sărutările nevinovate, plîmbările solitare și fără scop, statul pe gînduri” etc. Vor fi eliminate textele afectate portretizării eroilor (în locul lor punîndu-se fotografii) precum și monologhele interioare — „ca fiind împotriva naturii”. Un normativ adoptat după îndelungate dezbateri stabilește că „analizele sufletiste efectuate la persoana iniția singular... se rezumă după normale în vigoare” în timp ce „analizele sufletiste ale eroilor din romanele scrise la persoana a treia... se elimind. Fac excepție numai analizele sufletiste rostite... care se rezumă după normale fixate pentru dialoguri și conversații”.

LECTOR

efemeride

Un traducător al lui Dante

Acum patru ani, pe o bancă din preajma demaracderului Herăstrău, l-am cunoscut întîmplător pe cel mai bun traducător al lui Dante în românește. Eram împreună cu Adrian Păunescu și discutăm, tirește, despre poezie. Priveam bărcile ancorate la mal cum se înagănă vîntoarea pe apa murdăriei așteptîndu-și clienții. Un bărbat, nu prea tînăr, îmbrăcat într-un costum de lucru, aștepta și el, mai la o parte. Ne-am închipuit că e bărcagiu însărcinat cu paza și nu l-am dat atenție. Auzînd, probabil, despre ce vorbim s-a apropiat și, prezentîndu-se nu-a rugat să ne purtem păreră despre cîteva strofe din *Infernul* lui Dante pe care le tradusese. N-a fost nevoie de cine știe ce întuișie din partea noastră spre a înțelege număldecît că bărcagiu ocazional, care folosea lungile ore de singurătate dintre două zile de sărbătoare spre a găsi un echivalent românesc terținelor lui Dante, nu era un om obișnuit și nici un simplu veleitar. Era un extraordinar poet. Am ascultat cu uimire începutul celui mai straniu poem din cîteva epoci ale literaturii lumii într-o limbă românească pură, armonioasă și firească: „La jumătatea căii mele-n viață / M-am pomenit într-o pădure sumbră / Căci rădăcim drumul drept prin ceață // Și azi un nor de groază mă adămură / De cite ori evoc această pădure, / — Spăimîntătoare și înmîșă umbră”.

Ca și cum nu ne venea să credem, l-am invitat pe poet să ne recite — fiindcă nu citea, știa totul pe dinafară — și alte versuri din *Infernul*, pe care (ne-a marturisit mai tîrziu) îl tradusese în întregime. Din fund urecaș furoare lungi, ca jumal / Unu pirjol și gemete amar / Puteau în jurul nostru cu duimul / Pe cit vedeam, ne-aflam în locul care / Pe veci, parca lumina amușise, / Ca să se-odă plîsul și mai tare / Virtețul care, crunt acum pornește / Lovea-nre ele dăhuri ce, în stohiri, / Puteau deasupra negrelor abise / Iar cînd, apoi, cădeau, urînd, în goluri, / Ci blestemau pe Dîmnezeu cel care / Văzutu-i-a scîldîn-du-se-n nămoluri / — Și-am precupat atunci, cu groază mare, / Că aceste dăhuri de furtuni purtate, / Din lutul cîmni și-au făcut mincare. / Și-așa cum țarna-n viscol turbate, / Ii vezi pe grauri și-a zăci cum țipă, / Astfel și-acele dăhuri întinate, // Cîm-o vazi neodihnită lor arapă, / Zburau, nu ca să-și afle-o izbăvire / Dar nici măcar o liniste de-o clipă, / Și, cum cocori toamna-n tînguire, / Străbat văzduhu-n cete-nalitate, / Asa și-aci, în vait și jeliere / Și prin furtuna care pururi bate / Vedem cum umbră trec...”

Nu pot să reproduc aici toate versurile pe care le-am ascultat în după amiaza aceea de vară. Poetul care știa pe Dante pe de rost se numește GEORGE BUZNEA.

Îi scriu numele cu majusculă fiindcă mi se pare că Adr. Păunescu și cu mine ne vom lăuda cînd... am fost printre primii auditori ai celui... Este traducătorul al lui Dante în românește. Nu l-am mai văzut cîva timp pe George Buznea. De curînd, mi-a scris și ne-am reîntîlnit. Mi-a făcut onorarea de a-mi încredința manuscrisul *Infernului*. L-am citit și mi-am dat seama că emoția pe care am încercat-o atunci, la început, nu se datora numai înprejurarilor excepționale. Traducerea este fără seamăn. Nu sînt un specialist în literatura italiană (și cu atît mai puțin în Dante); vorbesc însă cu un cîntor de poezie. Manuscrisul mi s-a încă în față și nu mă hotărîsc ce să aleg scriere a lui frazei cele spuse. Iată celebra descriere a Fiarei din Cîntul XVII. „Își ridică, deci, monard Jale foala / Și trunchiul, însă coasta lui amecată / Rămăse-n opă / Măști acuzătoare. / Avea figură blindă omenească / Dar de la briu în jos, cu solzi drept pișle, / Trup de balaur i-a fost dat să-i crească. / Si-avea pe brațe mișle lungi și grele, / E lărdul pe coaste și apnare / Și plin de glîmbre mari și-nimare, etc. / A traducea stofelor tătare. Adică fel de fel și mai lucioase. Ca pinzele Arahnnei legendare // Cum lătește c-un virj pe mal stau scoase, / Iar alutu-apa și precum germanii, / Cu burțile lor vespice polifonice. / S-au carțorți, vinează de sdrmanii / Și dăuci pești, la fel spre noi tritonul / Privea cu ochii lui adînci și straniu, / Și vijiniu cum vijile cîcionul / Iși înviora prin aer coada care / Avea venin și ac ca scorpionul”.

Și pentru a nu fi bînuît că oculesc lucrurile recunoscute ca cele mai dificile, în traducerea *Infernului*, voi compari și mai jos patru versiuni românești ale înscrispilor pe poarta *Infernului* cu care se deschide în treilea cînt. Originalul danteesc este acesta: „Per me si tu nella Città Dolente, / Per me si tu nell'eterno dolore, / Per me si tu tra la perduta gente // Giustizio mozzè mio alto fardate // Facemi la ditina Potesella // La somma sapienza, el' primo Amore // Dinanzi a me non fur cosa create? // Se non eterno, ed io eterno duro // Lasciate ogni speranza, voi che intrate”.

G. COȘBUC: „Prin mine merge la culbul Intristării / Prin mine merge la veșnic plîns fierbinte, / Prin mine merge la neamul dat pierzării // Justiția mișcă pe-al meu pîrînte, / Puterea cea divină ne-a durat / Iubirea primă și suprema minte, / Cînd eu n-am fost, nimic n-a fost creat. / Cî veșnic tot și-n veci voi fi durată // Să lase-orice speranță cine-aintră”.

ION A TUNDREA (Casa Școalelor, 1955): „Prin mine merge la veșnicia durerii, / Prin mine merge la dăhuri condamnate / Dreptatea a urzit a mea-cherere, / E făcutu-m-aș putelele divine, / Amorul prin și-a-nțelepciunii vrede // Ce-a fost creat-nainte-mi veșnic tine / Și insumi cu durez în veșnicie, / Lăsați orice nădejdi intrînd prin mine”.

ETA BOERIU: „Prin mine treci spre locul de durere, / Prin mine treci spre veșnicia jeliere / Prin mine treci spre gloata care piere // Dintru dreptate-avut-am țu rure // Și m-a zidit puterea sfîntă, steag Suprema minte, cea dintii iubire / Eternă strălucie-acei mealg, / Precum eterne-s creștii-ntii create // Pierduți sunteți, de-mi treceti peste prag”.

GEORGE BUZNEA: „Prin mine intrî-n Urbea îndurerată / Prin mine mergi în valea tîmțurii, / Prin mine treci în lumea-n veci damnată // Ziditu-m-a Pîrîntele Iubirii, / Supremul Cuget și acca Invîntă / Mai sus decît toți juzii omenirii / Cum înaintea mea n-a fost substanță, / Decît în lăsele veșnice cî mine, / Voi ce intrăți, lăsați orice speranță”.

Dacă aș fi editor, mi-aș face un titlu de onoare din a-l publica pe George Buznea.

Nicolae MANOLESCU

Transilvanie mihnită

„Pe Mureș și pe Tîrnavă...”

O astfel de rupere a echilibrului poate să te facă să pierzi legătura dintre subiect și predicat, în căutarea alteia, mai trainice.

Acest cataclism a fost un examen al vitalității. Toți centrul nervos ai țării au reacționat la durere, spontan ca într-un organism.

Gheorgheniul a trimis pline, Bucureștiul, fă-nă lașul, unt Oradea, mălai. Măra să se fi cerut în mod expres ceva, precizează inginerul Kiss Zoltan, prim-vicepreședintele Consiliului popular municipal Tirgu Mureș.

O sută douăzeci de străzi inundate. Trei pasarele și patru poduri de refăcut, 184 locuințe distruse, între 300 și 400 locuințe degradate. Corpul de arhitecți a i necuți tîfci nădîb Corpul de arhitecți a început de pe acum o muncă tenace, o muncă grea de refacere, care cere timp, efort susținut, ceva din admirabila conștiință civică a tuturor, în momentele dramatice, continuată spre zilele liniștite care încep să-și revină cursul, încă sub impresia celor ce au fost, dar învingătoare prin forța verificată a mării noastre familii unite și prin ideea că nimănui, cu puține excepții, nu-i este indiferent ce i se întimplă celui-lalt...

Cu puține excepții... Ingerul Kiss ezită. Aflăm pe urmă lucrul acela imposibil de imaginat că în primele ceasuri ale dezastrului, un grup de indivizi din tagma furilor o soșit cu avionul, cu avionul obișnuit de cursă zivă, ca să prade orașul inundat. Să-ți cumperi bilet de avion, ca să ajungi mai repede la fața locului, să cuțegi spuma dezastrului. Pentru tinărul Otto Lurtz din Sighișoara, de pe strada Cluj, de pe malul drept al Tîrnavei care a salvat 50 de oameni și care n-a izbutit să-l scape de la inec tocmai pe tatăl său, ai cărui corp Tîrnava îl poartă și acum în pîntecele ei de zgripuroaică.

Il vom aminti de asemenea și într-un mod cu totul special pentru ostașii inecați sub podul din Tirgu Mureș, ale căror trupuri tinere n-au fost nici ele scoase încă la lumina soarelui a-cestuia frumos de mai, care bate blind acum peste pod, băieții aceia frumoși și îndrăzneți, venind în amfibiul noaptea ca în basm, Loen grin, poate, luncind pe Mureșul nebun și pe care bătrîna aceea de 85 de ani îmbrăcată toată în negru, îi chemă încet, bătrînește, de pe pod, aplecată peste parapet, cu ochii ei lichefieri, o sfîntă Vineri, uscată și slabă, ocrotitoarea lor soșită prea tîrziu, cu o chipă numai după ce balaurul de noroi, somnul ăsta imens și vorace cu mustașii lui de cosmar, i-a înghîțat perfid, cum înghîță unori și copiii de pe mai, stringindu-i la pieptul lui rece, solzos, purtindu-i tîlhărește pe dedesubt sub pielea sale de porc de apă, de porc abominal.

„Pe Mureș și pe Tîrnavă, nu-i fată să-mi fie dragă...” Să tacă acest inec! Acest cîntec să tacă, rușinat, pentru mult timp!

Pe Mureș se îneca seldajii din amfibiul. Feții noștri fără de seamă și de neînlocuit și care toamna trecută, sau toamna cealaltă cîntau, între cuferele lor de lemn, pe peronoalele gârlilor, acel trist, acel bărbătesc totuși „Ma du mamă militar” — cîntec de jale prefăcută, încercat de bucuria presimțită a unei bărbății între arme și comenzi clare în aerul tare al cîmpului de instrucție... El care, plecînd din gări, făc să ne bată înima, sau cînd merg candelat la paradă cu muzica în frunte, sub cerul lor disciplinat, cu drapel de mătase.

Cum e tineretul

„Tineretul ne-a surprins” — mărturiseste tot Ingerul Kiss Zoltan, prim-vicepreședintele Consiliului popular municipal Tirgu Mureș. Acest „ne-a surprins”, dă puțin de gîndit. Cum „ne-a surprins”? „De ce ne-a surprins”? Acest tineret care nu dă dovadă chiar de inerție la unele mobilizări, dar care totuși, citeodată... știți cum e tineretul.

Nu știm niciodată cum e tineretul. Sau nu mai știm cum e tineretul, fiindcă nu mai sîntem tineri. Și noi sîntem altfel, sau ajungem altfel față de propria noastră tinerete. Pe camioane, în bărci, cu apa pînă la piept, cei trei mii de studenți, viitorii medici, viitorii farmaciști, viitorii profesori sau actori au fost în primele linii ale bălăcii. Tineretul a reacționat exemplar, înainte chiar de a se fi făcut, în bună regulă, mobilizarea. El n-a avut nevoie de fapt în aceste împrejurări eroice de nici o mobilizare. S-a mobilizat prin disponibilitatea lui spirituală, prin însăși conștiința datoriei sale ajunsa firesc la punctul maxim de incandescentă a necesității. Conștiința eficacității adevărate presupune ca ea să existe, de aici înainte și în cei care mobilizează, în felul cum mobilizează — nu numai în tineret.

Mozart

Cînd am fost prima dată la Sighișoara, cu mulți ani în urmă, și am ajuns sub Cetate, pe strada principală, era seara și o coincidență pe care n-o pot uita a făcut să aud la un difuzor deschis la maximum Flautul fermecat al lui Mozart. Pe cele mai urite străzi pe care se întimplă să merg, vreau să spun cînd o stradă este foarte urită, sau mai bine zis, cînd merg singur pe o stradă apăsător de urită, invoc, mergînd, ce-am simțit atunci, auzind muzica lui Mozart pe strada principală a Sighișoarei. Este o garanție, că printr-o întimplare, printr-o coincidență fericită, poți să-ți auzi oricînd pe Mozart și să te oprești recules, ferindu-te, cum te ferești de lume, cînd, din cine știe ce pricină, îți se umezesc ochii și nu vrei să fii văzut, pentru că ar fi ceva caraghios...

Nu am cum să le spun acest lucru nici măcar bunilor mei prieteni care mă însoțesc, după potop, în timp ce înaintăm ca într-un oraș recent eliberat din mîinile înamicului, pe strada principală a Sighișoarei, purtînd pe zidurile caselor ei gheara precisă a apei ca

urma de catran a prigoanelor medievale. Adică: eu, aici, lingă vitrina aceasta intactă, cu lucruri expuse spre vînzare incrementate grotesc sub mingierca seirboasă a noroiului, lingă vitrina cu mult rîvnitele noastre bunuri de consum, cu ciorapii de copii maculați de noroi, purtînd pe genunchi, pe gambe, pe tălpi urmele nămolului, ale unui joc niciodată pornit... M-am oprit odinioară într-o seară și am ascultat în picioare Flautul fermecat. Lingă vitrinele cu mărfurile, cu obiectele ruginite parcă de semnificația lor pierdută. Cu un metru de noroi peste cap și cu o idee de Mozart oricînd posibil în văzduhul nobil al Sighișoarei.

Blana de oaie

Femeia spală într-un șant cu apă murdară, mîloasă, o blană, sau ce a fost sau ar putea fi, sau s-ar bănuși. Înșirîșit, după potop că e o blană de oaie. Mai tîrziu nu înțeleg de ce mă opresc și întirzii tocmai lingă ea, aici pe strada Cluj de pe malul drept al Tîrnavei, lingă femeia aplecată peste șantul infect, pe urmă înțeleg. Sîta aplecată deasupra șantului și freacă îndirîșită cu peria, lucrul acela ce l-a mai rămas, o blană de oaie, sau ceva care mai poate să aducă vag cu o piele de oaie. Sîta aplecată, ca și cînd de operația aceasta ar depinde totul, restul fiind ceva cu totul secundar sau întimplător, sîta aplecată, la trei metri de locuința ei complet distrusă, iar acest cuvînt distrusă nu este deloc cel mai potrivit, întrucît la nîmîbirea propriu zisă, se adaugă noroiul, același noroi din vitrinele Sighișoarei, noroiul depus peste lucrurile pe care de obicei noroiul nu îndrăznește să le atingă, sau să se instaleze în ele: cărți, leagăne, mașini de gătit...

Noroiul, deci, intrat și-n blana de oaie, asupra căreia femeia dă un atac răbdător, metodic, cu o încredere absolută în albiere — nu cenușa, cum o lasă focul, cenușa totuși pînă la un anumit punct frumoasă prin puritatea ardenii și prin modul cum flutură în vînt; noroiul care este altceva, însinuirea lui mătăhăloasă și fină în același timp, în case, în fosele case, prezența lui în cele mai surprinzătoare locuri, sperîndu-te pînă la rădăcina cea mai adîncă a spaimei, cum te-ar speria, în toila nopții, după cîteva bătaii în ușa, cînd deschizi ușa să vezi ce-l, un om cu mască, omul cu mască, noaptea în toila nopții, trezindu-te brusc față în față cu el.

„Copiii nu mai dorm noaptea pînă nu-i tîi de mină: tată vine apa, spun înainte de a adormi”, tacă celălalt, bărbatul cu două sticle de borvis și două frazele strînse la piept — vorbind cu aceeași aplicare a femeii de alături, cufundată pentru eternitate parcă în munca ei sisifică, de recuperare a blănișii, și cu dețasarea și călîmura extraordinară pe care le capeși în clipele cele mai absurde ale existenței, cînd simplul fapt că ai trecut prin ce-ai trecut, că ai pățit ce ai pățit lucrul acela imposibil de închipuit în viața obișnuită îți conferă, fără să știi, o tragică superioritate asupra calamității. Dovadă acest om zîmbitor, cu două sticle de borvis strînse la piept și cu două frazele primite și care, puțin auzit, luminos totuși în nenorocirea lui, spune cum trebuie ei să tînă copiii de mină, noaptea, înainte de a adormi.

Vaca

De pe arcul înalt al șoselei care intră în Tîrnăveni se zărește întinderea neagră de apă strînsă în vale și Combinatul chimic atît de crunt lovit.

Prîvim de sus, în soarele îndurător al lui mai, acest sfîrșit de lume. Pe șosea apare un car cu boi, urcînd, cu un bărbat și o femeie pe jos mergînd înaintea vitei. Cînd se apropie, vedem că încep să fie bătrîni amîndoi, cincizeci de ani. El este îmbrăcat în alb, un alb imaculat, de în, de țesătură națională și asta în mijlocul noroiului pare un eveniment ieșit din comun. El mai este și cărunt, înalt, chipes, și cînd îl întrebăm cum îl cheamă, dîndu-i bună ziua, răspunde, lîpîndu-și călcîiele, cu un reflex vechi din armată: Potor Moga. Femeii îi zice Ana, Ana Moga. Ne pregătim să-i fotografiem. Amîndoi se așează drept în fața vitei pașnic oprite. Femeia se dă în lături din fața vacii și spune: să iasă și vaca, vaca noastră...

Privesc Combinatul chimic de jos. Această întreprindere a suferit pierderi incalculabile. Mă uit la cei doi din fața carului lor, atît de senini, de sănătoși, de roșuși, de siguri pe ei și pe tot ce îi înconjoară. Încerc să-mi închipui cît au suferit în istoria Transilvaniei toți străbunii lor și cum au păstrat acest port curat, acest grai sincer, acest surîs și lîmî spun că paguba înregistrată de Combinatul chimic, intră în șirul lung de patimi suferite de generațiile înalte de oameni de pe dulcele pămînt al Transilvaniei.

Constantin ȚOIU

Inchinăm numărul de față tuturor celor care, în aceste zile ale durerii și omeniei, s-au unit în efortul de sprijinire a ținuturilor greu lovite de calamitățile naturale.

Toți scriitorii care semnează azi în paginile Luceafărului au hotărît ca drepturile lor de autor, pentru lucrările publicate în acest număr, să fie donate cetățenilor sinistrați, de pe strada Clujului, din orașul Sighișoara.



Sighișoara — „Nu mi-a rămas nimic”

Cărțile deasupra apei

(Urmare din pag. 1)

Cine n-a fost cutremurat pentru todeauna, citind o scenă în care o fetiță, chinuită de niște oameni străini care o creșteau, era trimisă în miez de noapte într-o pădure să aducă apă, să adape un cal? În clipa în care se lupta cu imensa găleată, o mină apucă toarta și fetița simte cum găleata devine ușoară, își ridică privirile și vede un bărbat blind care îi spune cuvinte liniștitoare. Milioane de oameni care au citit această scenă, chiar dacă au uitat concretul ei, au păstrat în schimb sentimentul născut în ei, în clipa în care au citit, și care îi va face ca aproape todeauna, sî fie alături de un copil aflat în primejdie. Puterea sentimentelor odată născute nu va fi ștersă de niciun dezastru. Arta care a dat naștere unor simțăminte atît de adînci nu se va simți umilită niciodată.

Cititorul meu va înțelege, sper, din toate aceste ocoliri că, asemenea unui țărăn de pe meleagurile unde m-am născut, care vorbește despre te miri ce, în timp ce simte ghiara emoției în gît, eu — contemplînd dezastrul răbii mele — îi dau înainte cu literatura și cu morala literară, tocmai pentru a ascunde emoția directă, insuportabilă pe care mi-o dă soarta semenilor mei, aruncați deodată în nenorocire.

Da, desigur, pot fi adevărate toate aceste lucruri literare. Dar acum ne vorbește fotografia, cuvîntul de acolo, de la fața locului. Care ne face să ne simțim alături de mama care și-a pierdut copilul, de fiul care nu și l-a mai putut salva pe bătrînelul său tată, de fetița care nu va mai vedea niciodată pe bunica ei. Cititorul le va vedea împreună cu mine, chiar în această revistă literară, relatate de dumneavoastră care ați dezbrăcat pentru moment haina poeziei sau a prozei de imaginație și ați îmbrăcat-o pe cea a reportajului, în aceste zile grele, de luptă, de solidaritate națională și de reculegere.

De-o mie de ani cu credință adîncă

Dacă tot era vorba despre Ardeal trebuiau să se-nalțe pă... Dacă tot era vorba despre Ardeal trebuiau să inunde pășunile. Dacă tot era vorba despre Ardeal trebuiau mușii să se reverse, cataclismele să fi venit din partea semnelor locului. Așa era drept. Lemn și piatră. Să poți să te aperi. Să știi. Dar a venit puhoiul de ape și-n Transilvania nu este nici un luntraș. De cînd e istoria fără istorie o umiliția mai mare nu s-a-nîmplat. De cînd sînt ardeleni-n Ardeal de la neceputul pămîntului așa locitură hojească nu s-a primit. Așa că din bunica Maria a mai rămas năframa o vreme, deasupra apelor și din bunicul Găurilă căciula de miel.

Sînt ruda cu jumătate din Valea-Someșului, cu Tara-Oașului pe de-a-ntregul, cu Dejul, cu Histrița, cu Năsdădul, de la Teud pînă la Cusdrișoara sînt numai „popi”. Și eu la care să mă gîndesc mai tîrziu că nu este? La unchiul Pavel sau la moș Simion, că erau așa de bătrîni și de vechi de-i uitaseră neamurile, afară, în fața ușii, erau pietre de-a gata fără să fi venit apele peste ei. Și din case pe care s-o șterg de sub soare și să nu pun nimic în locul ei, casa mătușii Valeria, făcută azi-vară sau casele popenilor de demult? De-o mie de ani se-nrudec doi câte doi cu ostride să pună ziduri de temelie, pomi în pămînt și suflete-n soare și tocmai pe ultimii îi răstornă puhoiul cu obraz — la Dumnezeu. Ei se sînt de pămînt și apa îi trece cu fața la lună. Au mai rămas acoperișele din Cusdrișoara și cite-un virș de ploș.

Da, s-a petrecut ca în timpul războiului: a fost un om, nu mai este, a fost un sat, nu mai este. După oameni a rămas doilul, după sate praful și pulberea. Un loc drept și mort în care nu se mai vede nimic: nici tu om, nici tu casă. Au fost.

Și scrie pe urmă un om bătrîn din Teleorman: „In aceste momente de grea încercare pentru frații noștri din județele inundate de apă, doresc să-mi aduc modesta mea contri-

Anno Domini

Brusc invadîndu-ne prezentul, o, apele acestui an, pămînturile sparte în tridentul unui Neptun dunărean.

Sumbră ogîndă limpezind luminieșă inimă aspră umflată de ploii, fulgeră punctul de sprijin iușit pe tăieșă, punctul de sprijin e numai în noi.

Pe fondul acelorași dure palori, din celălalt veac, în ceala lunară se-ntorc dintre nori săgeți răslește de dac.

Singe, prefă-le în aur de grîne, nisipul mai fine o perle, în gîtlejul poetului încă rămîne, tot traged, sub negru penaj, gîtlejul de mierlă.

Renaște, Patrie-a noastră, încă o dată, din ape, curată, în miez de pămînt, la vremea lacrimii teiului sfînt, la vremea-nfloririi teiului sfînt.

Grigore HAGIU



Arad — acoperiș pe pămînt.



Tîrnăveni — După inundație

Hainele noastre au rămas singure

În dimineața zilei de 20 mai 1970, puțin timp după răsăritul soarelui, pe la orele cinci și jumătate, am intrat în orașul Sighișoara, oraș pe care nu-l văzusem niciodată. Am ajuns pe una din străzile principale, nu știam clădirile înalte, cu pereți albaștri, decât din povestirile frumoase ale altora. N-am să scriu nicio poveste frumoasă. Bătea soarele pe toată lungimea străzii, nu se zărea niciun localnic. Abia se făcuse ziuă, dar toate ferestrele de la parterele clădirilor erau deschise. Toate ușile date de perete. N-am privit spre niciuna din odăile goale, pe sub ferestrele cărora treceam. N-am trecut pragul niciunei uși.

Orașul se afla în a șaptea zi de la începutul catastrofei. Aceasta e singura imagine pe care o am despre Sighișoara. Un oraș cu ușile și ferestrele deschise în zori și cu odăile goale.

La un cot al străzii, vitrina unui magazin de confecții ne-a silit privirile și ne-a alungat mai mult decât ușile deschise: pe manechinele de gips ud, costume și rochii pline de sus pînă jos de șuvoaie de noroi. Mai departe, în vitrina unei librării, cărțile arătau la fel ca hainele. Pe toată lungimea străzii, pereții albaștri ai clădirilor, uzi și noroiți pînă deasupra ușilor și ferestrelor de la parter. Bruce, i-am văzut, după scurtă vreme, pe localnici, apăreau tot mai mulți la ferestrele odăilor goale de la parter, în cadrul ușilor, sub porți, se întorceau acasă după încă o noapte fără rost, coboriseră de la etajele aceluiași clădiri unde își găsiseră adăpost provizoriu, sau veniseră de pe alte străzi mai puțin lovite de inundațiile Tîrnăvei. Din nou, ca în fiecare zi după retragerea apelor, se întorceau acasă în zori, scoteau sub soarele străzii paturile, hainele, fotoliile, cărțile și le lăsa singure. „Hainele noastre au rămas singure” — ne spune un localnic care-și privea casa, fără să se mai apropie de ea. După inundație și după retragerea Tîrnăvei în albie, străzile au fost spălate de ploaie torențiale, sint spălate mereu de apa care vine și cade acum de sus peste oraș. În vreme ce, din case, continuă să fie scos, fără spor, nămolul, cu lopata, de dimineața pînă seara.

Unde ești Otto Lurtz?

Unde ești, Otto Lurtz?

Tîrnava Sighișoarei s-a retras în albie. Azi nici localnicii nu știu cit s-a pierdut din Sighișoara și cit mai poate însemna ceea ce a rămas. Am fost întrebați noi de unii localnici, dacă am aflat de pe unde venim cit au pierdut ei, întrebându-se apoi, dacă nu cumva și noi, care veneam dinspre Dunăre, am fost alungați de ape mai mari și ne-am salvat trecind peste podurile pe care ei, sîghșorenii, le-au reparat în aceste zile și nopți. Cartierele de lingă albia Tîrnăvei sînt în întregime distruse. Zona industrială se întindea și aici. I-am întrebat pe oamenii din jurul albiei despre ei înșiși și despre casele lor. Își trec numele sub tăcere, nu răspund, nu mai știu cum au arătat casele lor, dau ocol prin niște locuri goale să mai afle pe unde au locuit exact familiile lor de patru generații, sau mai demult, de cînd s-au adăugat alte străzi celor vechi de sute de ani. Singurele nume pe care le poți afla repede în Sighișoara sînt numele celor care au pierit, ei au strîns tot ce a fost, ne spunea unul. Pe strada Ștefan cel Mare, un nume stăruie în răspunsurile tuturor, numele unei învățătoare, luată de ape, Margareta, Strada Margaretei.

Pe o fișie nesigură de teren, între calea ferată și malul drept al Tîrnăvei, cîteva zeci de familii care nu obțin-

seră locuri de casă în altă parte a orașului, își construiseră de curînd locuințe. Unii abia se mutaseră, în toamna trecută. Fișia de case avea și un nume, parca separat de al Sighișoarei: Strada Clujului. Am căutat, la 20 mai 1970, Strada Clujului. Găsim temeliea unei sere mai întîi; pe o bucată de fundație stă în picioare o femeie, plouă, rochia îi e udă, ne privește fix, întrebăm unde e Strada Clujului, nu ne răspunde. Dintr-un grup de oameni care-și căutau, printre pereții rămași, lucrurile, a venit spre noi o femeie în rochie înflorată, a întins mîinile peste cele cîteva pietre și cîteva țigle rămase prin gropi și ne-a spus că „asta e Strada Clujului” și „pe cine căutați?” „Că mai toți stau de atunci tot pe aci”. „Îl așteptăm pe Otto”, ne-a mai spus ea. Numele de „strada Clujului” n-a mai revenit în vorbele femeii. N-a mai rămas nimic din strada Clujului, casele întregi sînt numai pe dinafară întregi, se mai rostete o singură afirmație întreagă „Otto Lurtz”. Otto Lurtz trăiește, ne spun ei, a salvat cincizeci de oameni pe strada Clujului cu o barcă, i-a cules pe rînd din gurile podurilor de case și de acoperișuri. „După ce Otto lua omul în barcă, pe urmă se răsturna numaidecît goală și casa în valuri. Pe unii i-a coborît cu frînghia în barcă, umbra cu barca printre acoperișuri, mai lua un om, mai pierdea o casă luată de apă în schimb”. Casa familiei Dimitriu a fost despicată în două de un stîlp de beton de la rețeaua electrică, înainte ca Otto să fi venit cu barca să-i salveze și pe ei. Familia Dimitriu a trecut de pe acoperiș pe crengile pomului de lingă casă, urca apa, urcau și ei mai sus pe crengi, dar a venit pînă la urmă Otto și i-a salvat. Din casă a rămas numai un perete. Dar pomul a rămas întreg. În totul, Otto Lurtz, lăcătuș ca meserie, a salvat pe rînd 50 de oameni, a durat asta o noapte, sau o zi. Pe taică-său, Otto l-a lăsat la urmă de tot, taică-său îl chema de la gura podului să vină să-l ia și pe el în barcă, și să-l ducă de pe strada Clujului, în lumea care scapă cu viață, „lasă tată, noi la urmă de tot, pînă atunci scade și apa, barca e a mea, tu ești tatăl meu”. Apa venea și mai mare. „Otto, cînd a terminat de dus cincizeci, s-a îndreptat și spre casa lui și a lui taică-său”. „Unde e casa lor?” — o întrebăm pe Valeria Coman. „Chiar aici unde e groapa asta cu apă, din toate casele a rămas cite ceva, un perete, o sofa prinsă într-un pom sau sub o temelie crăpată, din casa lor, nimic. Otto a văzut că nu mai e deloc casa, el a plecat atunci în josul Tîrnăvei să-l mai găsească pe taică-său, așa, în starea în care îl făcuse cu apa pe bătrîn, dar nu l-a mai găsit, l-a căutat pînă n-a mai putut”. „Unde este Otto Lurtz acum?” — întrebăm mai departe. Părerile oamenilor de pe strada Clujului sînt împărțite: se află la o rudă, în orașul de sus, unde nu prea a fost inundație, e bolnav și are 40 de grade; alții cred că e într-un spital; alții că „a luat un drum străin de mîntea lui tînră și ascuțită, nu mai e în firea lui de la început” (aceștia din urmă, care spun asta, aflăm că nu sînt de pe strada Clujului, ci de pe celălalt mal). Valeria Coman ne cheamă și ne arată sub un șopron de scîndură barca lui Otto. La capătul bărcii, spălate cu grijă, poate de o mîină de femeie, micile obiecte de barcagiu-amator ale lui „Otti”, un fel de busolă, niște cutii mici, strălucitoare, nedeschise, sfiori plumbuite, o pereche de încălțăminte, parca. Sintem rugați la plecare să-l căutăm prin Sighișoara pe Otto Lurtz. Și „să anunțăm în țară numele lui Otto Lurtz și să se afle repede că trăiește, pentru că trăiește, și unde”.

Ștefan BANULESCU

zilele durerii,

Ce ne-ați făcut, riuri ale noastre, riuri și lacrimi ale noastre, lacrimi și liniști ale noastre, ce ne-ați făcut, nori de praf și apă de aici, aburi de nicăieri și lacrimi din ochii noștri, Olt și Mureș, Tîrnăva și Someș, în numele fiului și al tatălui înecați, în numele turnurilor Transilvaniei roase la bază, în numele dezastrului din Satu-Mare, în numele orașului Arad, în numele fetei ce plîngea într-un oraș pustiu în care nu-și găsea nu mama, ci o femeie oricare femeie, ca să-i fie mamă, în numele aceluia care se-a-necat în grajdul gospodarului din Săvișin, în numele fiului și-al tatălui, în numele cimitirelor pe care le-ați mai ucis odată; în numele canalelor municipale înfundate, în numele bătrînului ce a murit cu un neapoi de gît, în numele cearcănelui vestit de sub ochii de patru zile neînchiși ai tînrului militar, în numele morților și în numele viilor, în numele inghesuialii mirasind a igrasie de la ghișeele, unde vin cei fără case, în numele parterului copt de apă, în numele canapelei modeste pe care nu se mai doarme, în numele copiilor ce plîng în gări absența unei minime identități, în numele copacului mitralia în rădăcini, în numele amfibiei recuperate al cărei om de la volan s-a prăpădit salvînd, în numele lui Otto Lurtz, eroul și tragicul tînr bărbat din Sighișoara care-a salvat un carțier, în vreme ce casa cu tatăl lui, cu tatăl lui adevărat, cu tatăl lui ce l-a crescut așa cum a putut, casa cu carnea vie a urăit lui, casa cu stîlpul disperat de singe ce i-a dat naștere și pentru a se apăra cînd va îmbătrîni, casa cu tatăl lui a fost luată de Tîrnava, în numele bolii de astmă a lui Otto, în numele vitrinelor asfixiate, în numele fiului, al tatălui, și-al sfîntului duh, al sfîntului duh ce plutea unsuros peste ape,

● Din 39 județe — 37 au fost și sînt supuse inundațiilor

● 950 de localități inundate total sau parțial

● În peste 65.000 de case a intrat apa

● Circa 250 de întreprinderi, printre care

în numele spaimei și-al reculegerii, în numele blocadei orașului Galați, în numele speranței îndrîjite de pe chipul celui pe care primul istoria îl va-ntrîba: în numele vîrtejului la care alîtea s-ar putea adăuga, în numele pămîntului pe care îl călcați, riuri și lacrimi, voi din feasta munților pornite fără scop, în numele acestui țărîm al Universului pe care plouă silnic de două săptămîni, vă-ntrîb, riuri nemernice și sfînte, ce vreți, ce sînteți, ce ascundeți?

Ce cancer tainic scurmă continentele, ce tulbură comogie v-a aruncat spre noi cei care și așa destul de greu urmeam acest pămînt către recolta generoasă, către dulceajă și către mirasma dădătoare de odihnă? O, primăvară incredibilă! Răsare soarele pe o cimitir de mlaștină, icrele peștilor plutesc coagulate în pletele unei femei ucise,



Barca tînrului Otto Lurtz, cu care a salvat 50 de oameni pe strada Clujului — Sighișoara

Cîntăreții cîntă balade, ochii spectatorilor sînt plini de lacrimi

Radna, un sat de pe Valea Mureșului, la poarta orașului Reghin. Am fost martor case dărîmate, hăuri îngrozitoare în locul unui fost drum de asfalt. Mureșul, despre a cărui natură am citit foarte multe povești în manuale, s-a năpustit și aici, de data aceasta, spre Tîrgu Mureș, cu o furie îngrozitoare. Ne uităm la ruinele unei case nu demult terminate a unui muncitor: rămășițele unui cîmin. Un pat răsturnat, resturi de vase, ciorapi desperechiati, o lingură în noroi. Pe pereți lăcîre: unde-l Dumnezeu acolo e binecuvîntare, unde e binecuvîntare acolo e pace, unde e pace acolo-i etc. Casa vecină a scăpat. Printre-o minune a rămas în picioare. Puhoiul a adus o birnă în fața pereților și birna i-a ocrotit.

Vine o femeie dîrdîind. După aceea, fețița, holbindu-se-n lume cu ochii ei mari. — Cel mai cumplit a fost să vedem cum se dărîmă o casă mai jos de noi. Am aruncat o frînghie onului, l-am tras spre mal, nevastă-sa însă a pierit. Pereții au îngropat-o.

— Și voi?
— Bărbatul-meu ne-a legat. Dacă ne duce puhoiul să fim la un loc. Așa am stat cîteine pe masă, am așteptat sfîrșitul lumii. Rezemat de parapetul podului, un bîr-

bat mustăcios cu statură de husar privea uluit ruinele casei de peste drum:

— Acolo am locuit, vă rog. După aceea ne-am refugiat în pod, de-acolo pe acoperiș. Am văzut că nu mai e nimic de făcut și-am chemat un helicopter.

— Cum l-ați chemat?
— Am strigat peste apă, erau oameni acolo, au transmis mai departe mesajul meu. Doisprezece copii zgribuliți pe acoperiș.

— Și helicopterul a venit?
— A venit dar n-a putut să ne ajute. N-avea coșul cu care să ne tragă sus.

— Și cum ați scăpat?
— A venit Laci cu pluta. A făcut armata la marină. Își cunoaște meseria. A salvat toți copiii.

— Și unde sînt copiii acum?
— La Căminul cultural.

Căutăm Căminul cultural. Cineva crezînd că vrem să ținem o cuvîntare despre originea omului, spune cu amărăciune:

— Acolo puteți să vă duceți. În sală se inghesuiau patruzeșicinci de familii. O sută treizeci de copii. Așa spun oamenii. Mi se pare cam mult, nu-mi vine să cred ochilor. O femeie spune:

— Numărați-i, tovarășe.
Dar copiii aleargă, nu pot să-i număr. Văd și fără să-i număr că sînt mulți. Cei

mici se zbugule veseli, bucuria simplă de-a fi lucrează în ei. Cei de vîrstă puberă, cei cu sensibilitate de ceară stau pe saltele de paie și pe butuci de parca s-ar uita în fîntînă. Viața fără de grijă a zburat ca un roi de albine: în locul ei s-a mutat umbra apei. Îmbrăcați în haine uscate, tot tremur.

Pe perete nenumărate poze de nuntă. De ce oare tocmai ele sînt salvate din apă? Bărbatul cu aspect de husar, bărbatul cel mustăcios care a chemat helicopterul ne-a explicat: nu știu, vă rog. Fotografia asta este tineretea noastră, poate de-aceea... Nu știu... Dar aici, acum, ne sînt de folos. În învălmășeală, copilul se uită la perete. Știe că acolo e mama, tata, sub fotografia de nuntă. Amintirea tineretii, frumusețile nepuse ale începutului cel Mare te stăpînesc.

Noaptea trecută am sosit din Gheorgheni. Peste o jumătate de oră plec spre Joseni, la o festivitate pentru ajutorarea sînistraților. Balerinii frumoși ai ansamblului popular dansează un joc de pe valea Mureșului. Cîntăreții cîntă balade, ochii spectatorilor sînt plini de lacrimi. Dar nu e plin, e compasiune.

Compașiunea înseamnă putere

Sînt ANDRAS

zilele omeniei

uzine și combinate de importanță republicană (unitățile mici sînt în curs de identificare) au suferit distrugerii sau avarii însemnate.

● Peste 650.000 de hectare, în marea majoritate cîmpuri mănoase din luncile rîurilor, ogoare cu sămință încolțită, pășuni, vie, livezi și păduri — au fost sau sînt sufocate de ape.

(După ziarul „Scinteia” din 22 mai 1970)

mizeria dospesce agresiv ;
pe zidurile primăriei unui sat cu nume șters
sar broaștele, dacă se face ziua.

Și totuși eu am auzit, am auzit,
am auzit și n-am crezut,
n-am vrut să cred și-am întrebat
de două și de patru ori,
și am notat și-am iscălit ca să-mi
arăt eu însumi mie c-am fost treaz,
am auzit că oamenii așteaptă
să se apuce iar de treabă,
și i-am văzut luînd încet-încet umeltele
în mîini și n-am avut ce să fac
și i-am crezut și iată astăzi fara
se opără și se raia pe sine
de la început, eroică și mică,
o, țara noastră, mlaștina noastră de o clipă,
patria noastră ce părea că va avea
locuitori nu oameni, ci popoarele de
broaște, miresele cadavrelor și
ale igrasiei.

Țara din nou ia totul de la început,
țara e îndărămică și credincioasă,
a, auzit-o respirînd ca dovadă
că începuse lucrul, am auzit-o gîfînd ușor, ca dovadă că

își spală picioarele cu mult dispreț
în Mureșul murdar.
Am auzit-o aruncînd lopați de ml,
am auzit-o bocîndu-și morții ca dovadă
că e vie și că nu va muri.

Am auzit prin aerul cejos al tragediei apelor
un cocos cîntînd din burta vulpii,
și mi s-a părut că vulpea însăși
începe să cînte ca un cocos ;
am auzit vești neconfirmate încă
despre inundația uscatului
asupra apei.

Am auzit că dealurile noastre
pe care s-au adăpostit noroadele
de cimitire ale vieții noastre,
primesc răsăd și-aruncă iarba
înspre văzduh.

Doamne, dacă tot nu ești, măcar
prefă-te că ai fi cu noi,
cerule depărtat pe care sapă
hîrlețele străine tranșee,
luminează-ne !

Și iarăși mă aplec în fața
soclului cenușiu de ml al rîurilor jărilor,
îngenunchiez și-treb
mărețul monument de abur dinaintea mea ;
Ce vrei ?

Și Dunărea se-aude bufnînd în fierul coaselor
cu care tăiem iarba pe cel mai nou mormînt.
Și Otul se aude plîngînd în osul frunții
cu care un poet săpa plîngînd.

Se-aude bobul griului ieșind din sac
să facă tot ce-ar mai putea salva
piinea acestei țări,
și rîurile trec,
înconștient, potrivnic, ca niște lacrimi care
plînseseră zădarnic vor să se întoarcă
în ochiul bun și trist care le-a plîns.

Adrian PĂUNESCU



Sighișoara, strada Clujului. Invocație către casele distruse

Oamenii aparțin numai oamenilor

Apă. Apă în toți porii lumii. Apă în
aer. apă pe pămînt. apă în case, apă în pa-
turi, apă în sobe, apă în pățile, apă deasupra
arborilor. Apă mîloasă tirîndu-se ca o
reptilă prin curți, intrînd prin ferestre,
trecînd peste garduri, înecînd fîntini.

În ziua de 19 mai Siretul e învadat șoseaua
Galaților și vîntul involbură valuri
mari peste copaci care cu cîteva ore înainte
marcrau zona drumului. Am oprit ma-
șina la marginea locului unde gîstele ino-
tau de-așupra fostei artere de asfalt. O
barcă cu doi bărbați și o femeie plutea pe-
ste un fost tronson de cale ferată. Albe pă-
sări de apă zburau pe de-așupra unor foste
lanuri de griu. Am văzut broaște ascunzîndu-
se în frunzișurile unor foști arbori.

Încercuit de revărsările Siretului, Prutul
și viitura Dunării, Galații este un oraș
asediat. La punctele de confluență, pîrîurile
nu pot învinge furia rîurilor și se revărsă.
Rîurile nu pot învinge furia fluviului și se
revărsă. Acolo unde erau cîndva gurile de
vărsare, apele fac virtejuri și se întorc îna-
poi ieșind din matcă și învîdînd pămîntul.
Singurul drum pe care mai putem ajunge
la Galații este doar Apa. Ne întorcem la
Brăila și ne imbarcăm pe vapor. După ce
depășim gura Siretului, Dunărea curge ju-
mătate turbure, jumătate limpede, jumă-
tate murdară, plină de sfîrîmături, jumă-
tate curată, filtrată, sosind de la mări de-
părtări. Zăresc cadavrul unei căprioare
adusă din munți de Siret.

Sosit de cîteva ore, aflu că acolo unde
încercasem să urmărim șoseaua Brăila —
Galații, totul este sub apă. Acolo unde vor-
bisem cu o bătrînă care păștea doi miei la
picioarele digului apărut de militari, stăpî-
nește acum apa. Acolo unde zărissem trenul
de Tecuci urmîndu-și încă liniștit drumul,
în timp ce sute de soldați încercau cu du-
rere și furie să apere linia ferată și satul
Traian de invazia Siretului stăpînește acum
apa. Marți, la ora 21,30 coronamentul digu-
lui de la Siret a fost rupt simultan în trei
locuri. Apa vîlurește peste acoperișuri,
peste porți, înecînd fîntini și grădini, ru-
pînd podurile caselor, făcînd din sate mlaș-
tini și din lanurile de griu mări.

Există un dîmb, dincolo de Siret, la mar-
ginea Brăilei, devenit în aceste ore loc de
pelerinaj. Oamenii orașului sosesc, își pun
mîinile streășină și tac copleșiți de specta-
colul de neimaginat care se vede în zare. Un
front de apă lung de mulți kilometri înain-
tează, metru cu metru, peste mii de hectare
de foste semănături : Este Siretul revărsat
peste maluri, care curge lateral, nemaîavînd
putere să-și împingă potopul de apă în Du-
năre.

Din turnuri și locuri înalte ale Galaților
zăresc în toate părțile apă. Apă și Apă, și
creste de pămînt pe care făpturi omenești
le ridică în calea apei. Peste apă oamenii
își întind unii altora mîinile. Peste ape sa-
tele își salvează bătrînii, copiii, femeile și
bărbații. Ruinele mîloase care îmi pustiesc
retina au purtat pînă în urmă cu cîteva ore
nume omenești : Fundeni, Piscu, Șerbești,
Branîștea apoi Cotu Lung, Cotu Mihalea,
Vădeni, Baldovinești.

La Fundeni Vechi, doi bătrîni, soț și so-
ție, Ion și Maranda Dragomir s-au refugiat
în biserică. O autoamfibie a încercat să se

apropie de ei și n-a izbutit. Rudele celor
doi, țărani Gheorghe, Toma și Vasile Dra-
gomir au sărit într-o barcă și le-au trans-
portat pînă în pridvorul înecat de apă al
lăcașului. 3 kg. de mălai, 1 kg. de brînză
și... o căldare de apă.

În fața iraționalului, a dementiei stihiale
oamenii aparțin numai oamenilor. Fapt
zguduitor : Țărani din aceste locuri, ei în-
șiși sinistrali, dăruiesc mălai și făină ce-
lorlalte localități. „Noi, domnule, sîntem
obișnuiți cu apa. Pentru alții care n-au
știut-o este mai greu”.

Părăsînd Brăila, transcriu în mașina re-
dacției ultimele știri : „Azi în jurul orei 12
Siretul a rupt digul într-un punct nou.
Apele au acoperit casele pînă la streșini,
iar altele au dispărut cu totul. Se lucrează
la evacuarea a 400 de persoane rămase în-
tr-o garnitură de tren în stația Vădeni”.
Niciodată întoarcereser masa de lucru
nu mi-a fost mai apăsătoare.

Cezar BALTAG



Sighișoara — Exod.

Aseară, niște autocamioane

Ieri după amiază și aseară, 22 mai a.c., pe
lingă Arcul de Triumf a trecut, ieșind din
București, un șir de autocamioane pe care se
puteau citi inscripții emoționante : „Fentru
sinistrați”. „Sectorul 4 al Capitalei se gin-
dește la voi, dragi concetățeni” etc.

Între mașinile tuși care păraseau Capitala,
aceste camioane greoaie, încărcate cu bu-
nuri, care mergeau apăsate spre Tg. Mureș,
spre Arad și spre celelalte localități ale ca-
tastrofei, dădeau o impresie de solidaritate, de
adîncă și neostentată omenie.

Îmaginea acestor camioane, umbra lor
bătînd, pentru o clipă, piatra Arcului de
Triumf, aerul grav pe care îl dădeau stea-
gurile înfipte lingă cabină, împlinesc ca-
drul fierbinte al țării, în eroica și concretă
ei solidaritate de azi.

La un moment dat, aproape de Piața Scin-
teii, camioanele au fost oprite de un grup
spontan de bucureșteni. Aceștia au stat de
vorbă cu șoferii.

Orice român știe ce aveau să le spună.
Apoi camioanele greoaie au plecat mai de-
parte. În Transilvania începe să fie din nou
stăpîn peste aer mirosul de piine proaspătă.

L

Azi am văzut — n-aș mai fi văzut! — cît de mult poate să îndure acest neam românesc

Doză zile și două nopți — miercuri și
joi — le-am trăit în orașele Galați și Bră-
ila, marile cetăți ale Dunării — 48 de ore
sub asediul apelor, sub comanda înspăimî-
tătoare a două fluvii, Dunărea și Siretul,
transformate în guri de tun trîgînd asupra
pămîntului copilăriei mele. Inima mi s-a
frint la fiecare pas, sufletul mi-a lăcrîmat
de neputință și de durere și creionul —
singura armă pe care știu s-o minuiesc, dacă
știu, armă fără însemnătate într-un front
blestemat — s-a schimbat în lup să latre.
În 48 de ore de nenorocire continuă și de
luptă înversunată am înțeles și m-am în-
tărit în credința că fraza, cuvîntul, creionul
— mi-e teamă de ce urmează, dar trebuie
s-o spun — pot intra mult mai repede în
uitare decît ne-am închipui noi. Au fost 48
de ore de umilință — umilința că nu pot
mai mult — și de mîndrie — mîndria că
oamenii pămîntului meu, adînc loviți, știu
să îndure și să se lupte.

Galații, și tot ce e pămînt în jurul lui —
astăzi pămînt înecat — m-au silit să declar
clipă moartă, netrăită și murdară, fiecare
clipă, în care voi fi trecut cu ochi somno-
roși printre oameni.

La Barboși am văzut trenuri intrînd sub
apă, cu oamenii care le slujesc postați în
fața ușilor și răsărînd apoi — oameni și
trenuri — pe versantul liber și gonind mai
departe cu încărcătura destinată uzinelor :
la Traian, lingă Alexandria, (Moldova e
făcută din nume dulci), un pluton de sol-
dați, comandați de sergentul major Ion
Cocriș s-a aruncat cu pieptul peste digul
care ceda ; și de Dunăre, în fața I.A.S. Bă-
dălan — unitate care aprovizionează Ga-
lații cu legume — 200 de soldați au ridi-
cat într-o noapte un dig de un metru
înălțime pe distanță de 3 km. Bătea vînt
cu ploaie turbată și din baltă, pe valuri, 20
de pescari, conduși de inginerul Vasile Bu-
rada cărau cu bărcile pari și nulele cu care
să fixeze sacii de pămînt și foile de polie-
tilenă. Lucrau pe apă de peste 50 de ore,
rupți, zdrobiți și nimeni nu se gindea să
tragă la mal. „Nu plecăm de-ajci decît îne-
cați de Dunăre !” În Balta Spahiului, un
eăpitan de miliție a salvat o familie, vis-
lînd într-o barcă pneumatică timp de pa-
tru ore și cînd barca amenința să se răs-
toarne, a sărit în apă și a împins-o cale de
sute de metri, cu umărul. Lingă Șendreni,
sub amenințarea Siretului, care curgea pe
lățime de 12 km (pe timpul nopții a spart
și digurile dintre Brăila și curge acum pe
lățime de 20 km !), țărani cooperatori au
scos ardei plantați pe 6 ha — fiecare fir
a fost scos cu un cub de pămînt cit pumnul
— și i-au mutat la ferma Greaca și i-au
plantat din nou. La Șerbești, unde se
află uzina de apă a Galaților — soldații

și muncitorii au ridicat baraje de apăra-
re lucrînd fără încetare cite 12—14 ore —
și cînd nu s-a mai putut rezista au trecut
să ajute la diguri. Bătălie eroică, purtată
în tăcere, cu o dragoste pentru pămînt ne-
egalată de nimic.

Și pe toată lungă vale a Siretului, sub
potopul de ape, curgînd înverșunat din toa-
te părțile, în timp ce bărbații luptau să
salveze satele, femeile lor, dăruite durerii,
se aliniau în grupuri compacte în fața cen-
trelor de ajutorare a sinistraților din alte
județe ale țării. „Noi știm ce-i suferința”.
Simplu, zguduitor : „noi știm ce-i suferin-
ța”. Și depuneau în camioane griu, por-
rumb, fasole, coșuri cu păsări vii.

Pînă în ziua de 19 mai, cînd gospodăriile
lor aveau să intre și ele sub apă, coopera-
tivele agricole de producție și țărani din
partea de jos a Galaților vărsaseră în fon-
dul de ajutorare următoarele :

	C.A.P.	Țărani
Bani	402 380 lei	305 899 lei
Grii	50,7 tone	111 tone
Fasole	7,9 tone	12 tone
Ouă	3 200 bucăți	9 100 bucăți

Cifre emoționante. Cifre vorbind despre
durere și omenie. Și mai presus de toate
despre înfrățirea unui popor în suferință,
cu destin de-atîtea ori îndoit în singe.

La Dunărea de jos, războiul de apele
abia acum intră în faza gravă. Joi, Siretul
a năvălit asupra cîmpiei dintre Galați și
Brăila, înecînd Vădenii, Baldovinești și
I.A.S. Dunărea — mii, multe mii de hec-
tare cu griu care nu va mai fi, cu legume,
cu porumb și floarea soarelui, 700 de oa-
meni au fost scoși cu amfibiile din podurile
caselor. Nici-o pierdere în vieți omenești.
Dar cîtă durere și distrugere ! Voi ține
toată viața în amintire o stradă din Brăila
— și o voi ține ca acoperită cu dolii. Fap-
tele s-au întimplat joi — 30 de ore de atunci
— Siretul îneca în val galben I.A.S. Dună-
rea, centrul de aprovizionare cu zarzava-
turi al Brăilei, și pe strada aceea, prinsă în-
tre salcimi bătrîni, femei îmbrăcate în ne-
gru mergeau să ceară să li se dea în fami-
lie copii din județele sinistrate ale Tran-
silvaniei. Durerea bătea la porțile orașului,
durerea era în ele, vie și neagră — și toate
îmbrăcaseră numai rochii ale durerii și
plîngeau. Această imagine obsedantă — ne-
gru, durere și suferință — și încă odată,
suferință și omenie, mi-a rănit ochiul pen-
tru todeauna. Azi am văzut — n-aș mai fi
văzut ! — cît de mult poate să îndure acest
neam românesc.

Fănuș NEAGU

ARTE

TEATRU

Alfred Jarry in românește

Pere Ubu a fost destul de necruțător și cu fiul, copilul Jarry, nelăsându-l să se dezlipască prea mult de jucăria inventată. Este încă una dintre manifestările de cruzime ale acestui faimos personaj care reprezintă, după cum se știe, prostia agresivă. Marioneta lui Jarry devine o mașină infernală — burdihanul imens al lui Ubu, la anumite ore, trebuia să asfixieze toate celelalte intenții și proiecte ale autorului Proclamându-l rege pe Ubu, autorul are soarta căpitanului Bordură care, după ce-l ajută pe prostănac să ocupe tronul acesteia fără Departe — Undeva, e pus în lanțuri. Dacă n-a mai dat, după prima piesă, nimic de scamă tot atât de adevărat e că această primă încercare nu poate fi ocolită și oricine va studia teatrul modern, ori curentele de avangardă în general, va găsi în rivalul lui Blegoslav la coroana Poloniei neprețuite sugestii.

În fond farsa enormă nu e decât o comedie clasică îngroșată pînă peste poate. Caricaturizată puțin, tragedia devine — să observăm — operă sau operă. Jarry învață din Moliere la bilci și din piscele lui Hugo cîntate. Inventia lui e că-și însușește duhul popular francez și într-o epocă de mare sclifoseală, nu numai academiizantă, răstoarnă fără rușine pe scenă toate glumele sărate ori nesărate care pluteau în aer. De aici scandalul, „bătălia” pentru Ubu. Apare mirosind a ceapă și a usturoi, laieți și spurcat la vorbă în teatru francez strangulat de tirade dintre cele mai frumoase de altfel. Sint remarcabile cele câteva eseuri despre teatru ale lui Jarry, care dovedesc din plin că autorul nu bijbiia, dorind să fie jucat cu orice preț, și că opera lui e expresia unei atitudini, a unui program lucid. „Dramaturgul ca orice artist, spune el, caută adevărul, dar adevărul sint multe. Și cum primele adevăruri deslușite au fost recunoscute drept false, e de presupus că teatrul din ultimii ani a descoperit sau a creat — ceea ce e tot una — mai multe puncte noi ale eternității. Și cînd n-a descoperit, a regăsit și a reințeles anticul”. Că aceste căutări ale lui au fost fructuoase a demonstrat-o din plin evoluția teatrului francez de la 1900 încoace. Din burta imensă a lui Ubu, ca dintr-un marsupiu de cângur, aveau să sară multe din situațiile grotesce și absurde.

Pere Ubu e un Moș Teacă, propozit cu un grad maxim. De unde se vede că dorința de umflare grotescă, de veștejire a suficienței, plutea în aer pe la sfîrșitul secolului trecut. Romulus Vulpesco, alcătuitorul ediției complete în românește (Alfred Jarry — Editura pentru literatură universală, 1969, cu un valoros studiu introductiv de Romul Munteanu) pe care o considerăm exemplară, e totodată și talmăcitorul inspirat al textului El inventează pe linia unei stereotipii proprii personajului (cum a făcut Bacalbașa în direcție cazonă). Pe de altă parte, Villon, Rabelais și acum Jarry par a fi fericite ocazii pentru creatorul român de a-și da drumul, de a lansa sub pavăza marilor decorații un vocabular neaoș delicios și extraordinar de truculent, care parcă fi stătea pe limbă.

Marin SORESCU

P.S. — Studioul Casandra al Institutului de Teatru, deși cu puțin public, continuă a fi ceea ce trebuie de fapt să fie: o școală experimentală de teatru, unde se învață de-adevăratelea. Un student din clasa de regie a lui Radu Penciulescu face din „Cartofi prăjiți cu orice”, piesa lui Arnold Wesker, unul dintre spectacolele remarcabile ale acestei stagii bucureștene. E vorba de tinărul regizor Alexa Vissarion. Și un actor care atrage atenția: în acestor Măru.



Recitalul unei mari actrițe: Audrey Hepburn

FILM

Nostalgia legalității

De farmecul și bucuriile legalității eroii din filmele tensionate își dau seama cu deosebire atunci cînd se pomenesesc implicați în situații ce-i aruncă în afara legii, vremelnice sau pe todeauna. Regizorii inteligenți știu să exploateze la maximum deruta, neîncrederea, groaza și disperarea fără margini a omului trezindu-se, într-o zi oarecare, în teritoriul tulburat unde nu se mai proiectează umbra fermă a legii, cu servituțiile și, totodată, incontestabilele ei avantaje, în raport cu violența, samavolnicia, gestul criminal.

Terence Young reușește în „Așteaptă pînă se întuneacă” (Wait until dark) să lînă spectatorii cu sufletul la gură, de la un capăt la altul al filmului. Realizat după o piesă — și aceasta se simte, cu toate eforturile realizatorilor de a sfărîma senzația de scenă fixă, în spațiul: apartamentul soților Hendrix — Wait until dark valorifică o ingenioasă intrigă, la baza căreia stă un duel mai mult decît inegal. Lumea interlopa, cu procedeele ei sumbre, necruțătoare irupe într-o familie liniștită, de fotograf. Aparamentul înhit, unde frumusețea atît de expresivă a actriței Audrey Hepburn, în rolul Lisei, pare a vorbi inițial despre liniștea însăși, devine pe neașteptate spațiul de desfășurare a unor înfruntări sîngeroase. Totala lipsă de apărare a tinerel femeie este sfîșietoare, în fața agresiunii nuanțate, ce la chipul cînd al prietenului, cînd al poliției, cînd al gangsterilor. O femeie cară înfruntă, fără nici un fel de șanse, o întreagă echipă de gangsteri, singurul ajutor fiindu-i o adolescentă nervoasă — dar dornică să participe la „ceva deosebit” și acționând cu precizie la rigoare. Armele victimei sînt cele cu deosebire dragi spectatorilor genului și anume inteligența (cu strălucitoare operațiuni deductive), promptitudinea cu care ia hotărîri, capacitatea de a prevedea acțiunile celor ostili și a riposta ingenios. Young a mai adăugat la acestea încă una: croina se serveste ca de o armă de chiar slăbiciunea sa fără seamăn, de disperarea însăși. În acest film Audrey Hepburn nu e — ca alte actrițe, în alte filme — o infalibilă cu sine rece, ea se teme îngrozitor, are puseuri de oroare (interpretate, trebuie s-o spunem, cu atîtă tălănt, cu o trăire de tragediană autentică, înfîc și aproape gâlă, să ruineze tot filmul, ceilalți interpreți, prin contrast, respectîndu riguros jocul oarecum detașat din producțiile similare).

Adversarii se consideră în afară de orice pericol, nici nu se sînchiesc să ia măsuri de prevedere (cu excepția „profesionalistului”, bine compus de Allan Arklin), ei profită mai ales de avantajul imens al vederii, fără să știe că asupra lor oarbă aruncă plasele fine ale auzului, simțului tactil (ce controlează cele mai fine nuanțe ale mișcărilor aerului), că toată ființa nepunțioasă a victimei, guvernată de inteligență, ripostează eficient, hotărît, smulgînd victoria, adică viața proprie și pe cea a soțului, și, ca o perspectivă finală, revenirea în legalitate.

Produce satisfacție în „Așteaptă pînă se întuneacă” orientarea morală a filmului: nu violența de dragul violenței, pentru că piace urui, public anume, ei nostalgici a legalității și luptă, chiar cu mijloacele violenței, pentru reîntronarea ei. În acest sens, filmul lui Terence Young amintește de mai vechea „Urmărirea” (The Chase) a lui Arthur Penn. Aici un om oarecare, în împrejurări date, suferă agresiunea dusmanilor legii, în „Urmărirea” Legea însăși, în persoana unui reprezentat al ei, șeriful, este lovită, călcată în picioare, adușă în imposibilitatea de a acționa.

Asemenea filme, indiferent de valoarea lor „artistică”, au un rost salutar, educativ. Duretoare prin lumea de ură și crimă ce trăiește în ele, ele contracarează cu o reală responsabilitate morală efectul prea adesea verificat al valorilor de filme ce exaltă forța brută și violența dezastruoasă. Nu excepția (oricare ar fi proporțiile acesteia, în locuri și timpuri date) de la lege, prin forță, îi animă pe un Young sau — în „Urmărirea” — pe un Penn, ci nostalgia ordinii și legalității, condiție de existență a omului civilizat.

Jar neuitata Natașa de odinioară, Audrey Hepburn, dă, cum se spune, în „Așteaptă pînă se întuneacă”, un adevărat recital de actorie, izbutind să facă plauzibilă o mulțime de neverosimilități și să fie trecute cu vederea — dar numai cît durează filmul — hibe de dramaturgie însemnate.

Ilie CONSTANTIN

SPORT

Un inginer român a pus la punct computerul S.U. (plin) I.T. — și a invitat redacția revistei

Luceafărul la spectacolul absolut fascinant al stabilirii rezultatelor meciurilor de la Guadalajara.

REZULTATELE: România — Anglia 3—1

Au înscris B. Charlton, Dinu (2) și Lucescu.

Cele două echipe și-au împărțit perioadele de dominare. De remarcat că golul al doilea al românilor a fost înscris dintr-o flagrantă poziție de ofsaid. În general, jocul a fost dur, iar accidentările s-au ținut lanț. Echipa Angliei a suferit de ceea ce comentatorii au numit „complexul latino-american”.

Anglia — Brazilia 2—2

Tostao marchează două goluri în trei minute, pentru ca apoi masiva înaintare britanică să forțeze ritmul jocului și să înscrie de două ori. Un arbitraj excelent — la un meci de bun nivel.

Brazilia — Cehoslovacia 1—2

La un corner, Adamec înscrie cu latul, sus la colț. Peste zece minute excelența aripă dreaptă braziliană dribblează tot ce-i iese în cale și șutează ser pe mijlocul porții. Un nou corner. Portarul brazilian scapă mingea printr-o mină. Brazilia părăsește terenul învinsă.

Brazilia — România 4—0

Meci fără istoric. Românii au lăsat o impresie deplorabilă. În minutul 17, Adamache a apărât o lovitură de la 11 m.

Cehoslovacia — Anglia 0—0

Meci anost, complet neinteresant. La mijlocul reprizei a doua, spre stupefacție generală, s-a constatat că — de plictisală — unul dintre arbitrii de tușă adormise, la cîțiva pași de mijlocul terenului, pe gazon.

România — Cehoslovacia 3—0

Cu o Nunweiler excepțională, cu un Dumitrescu în mare vervă de joc, România a realizat un meci de o rară frumusețe. Doar gestul lui Lucescu (lovire intenționată a adversarului) a um-

EXPOZIȚII

Prilej de certitudine

A te defini prin selecția făcută — iați un ideal cel puțin iluzoriu, deocamdată. Ți se oferă atît de rar acest prilej de certitudine a utilității, încît momentele de regăsire a artei — insulă izolată — este un fast aproape nemeritat. Obosit de atîta indiferență, anacronism sau infatuare artistică găsită în galeriile noastre, îți rămîn la îndemînă rarele prilejuri de suport critic. În această situație, cînd sistemul nu se solidifică, fragmentele de gînduri, senzațiile fugare cu care rămii după vederea unui tablou sau altul trebuie să prețuiești valoarea lor reală.

Și totuși această sălămină în care simțeam nevoia unei cronici — gest de delimitare personală și nu neapărat de judecată valorică — prilejul imi este oferit de expoziții ale unor artiști tineri în fața artei cărora ești obligat să ai răgazuri și să-ți păstrezi momente de meditație.

Unul din aceștia este Zamfir Dumitrescu. Certitudine de coerență, în primul rînd. Dezbaterea existențială tradusă în simplitate prin subiecte care în secundar, ascultî discursul semantic de care este preocupat pictorul. Nu, nu este vorba de o justificată, la un debutant, căutare a mijloacelor ci de o fervoare culturală, de o analiză permanentă a istoriei limbajului pictural.

Freenhofer — eroul balzacian al Capodoperei necunoscute — ărea în lucrarea sa ascunsă arta modernă. Balzac — incredibil divinator — vorbește despre nenumerabilele tușe care brăzdau capodopera pictorului nebun, întind vîltoarea depășire a sistemului figurativ. Astăzi după experiența abstracționismului, un Freenhofer modern ar putea arăta o pînză în care dorind absoluta implicare subiectivă s-a infățisează un om, un portret. Paradoxul mă face să cred că la limita celor două sisteme materialul analizabil este imens. În această zonă se află pictura lui Zamfir Dumitrescu, acolo unde un singur gest ar putea să modifice echilibrul gîsit într-un inform și structurat. Acest echilibru este redat în pictura lui Zamfir Dumitrescu în întreaga lui desfășurare istorică, căci ceea ce pare la prima vedere un studiu ordonat de descifrare spațială dintr-un El Greco sau Turner, se dovedește a fi o intimă citare a problemelor plastice. Între El Greco și Turner de exemplu nu există puncte de tangență, ei aparțin distinct istoriei artei și stilului. Și totuși în istoria formei ei pot fi identice plasate la limita dintre figurativ și abstract. Tema picturii lui Dumitrescu este ambiguitatea formală și sistematică și de acest punct s-ar putea extinde o analiză la toate nivelele.

Desprins de avaturile subiective ale abstracționismului lînzind către o figurare incipientă, Reinhardt Schuster, al doilea personaj al acestei cronici trăiește și el ipotezele ambiguității sistematice. Simbolismul blind al subiectelor sale — invazie vegetală de flori și frunze — simplu travesti, este transferat rapid acolo unde subiectele își pierd dimensiunea obiectivă, în intersecțiile cromatice amplificate pînă la limita lor expresivă. Propunerea plastică este epurată de vocalizate „sensibilității” în raport cu modelul. Acest consum „rece” al raporturilor — caracteristică a picturii moderne — ține la Reinhardt Schuster de o obstinate programatică. Semnul cromatic eliberat de servituțiile tonului local construiește el singur opera prin multiplicitate, indiferent dacă stăruie un ideal figurativ, expresionist sau abstract.

„Dar odată intrați în acest cerc, Indecizia bătrînelui Freenhofer se prevestește la orizont (căci atrasi de iluziile limbajului ambiguității s-ar putea ca imaginea vîltoare să semene cu cea de acum. Acceptînd precizie acestui sistem iconic pictura nu poate evolua decît în limitele actuale.

Iulian MEREUȚĂ



ARTE

TELEVIZIUNE

Calm și operativitate

Această imagine crudă, ob-
sedantă, ne urmărește de cî-
teva zile.

Peste tot apă. Rece, dușmă-
noasă.

De citeva zile, înfrigurați,
cîuțăm să știm cît mai mult.
Răsfoim grăbiți zierile, ascultăm
în liniște buletinele de știri. Cu
inima strînsă privim imaginile
televizate.

Peste tot apă. Rece, dușmă-
noasă.

Orașe și sate inundate. Lo-
cuințe, șosele, ogare acoperite
de apă. Școli și fabrici inchise.
Inundație.

Realitatea-i crudă, dureroasă
și trebuie s-o privim așa cum
este, cu bărbăție. Nimic
din ce se întîmplă nu ne este
străin. Nici unuia. Durerea ne
aparține deopotrivă, celor din
regiunile năpăstuite de calamitate
ca și celorlalți.

Și faptele au dovedit acest
lucru.

Oamenii au răspuns prompt
grelei încercări. Orașe, care
altădată ne erau depărtate, au
devenit propriile noastre lo-
calități. Oamenii, care poate
niciodată n-au călcat în Me-
diaș, Carei, Satu-Mare, Arad,
Ludus s-au îndreptat spre ele
fără întîrziere să dea o mîna
de ajutor.

Televiziunea a arătat din ce
în ce mai amănunțit situația
reală. Operatorii ei au împin-
zit regiunile calamitate. Imagi-

nile și relatările lor sînt tot
mai detaliate.

Peste tot cuvîntul de ordine
a devenit: calm și operativitate.
Eforturi susținute. Incon-
tinuu se lucrează. Militari,
gărzii patriotice, formațiuni
obștești.

Peste 650 000 ha de pămînt
acoperite de apă. Pagube ce
ating cifre enorme, sute de mi-
lioane de lei. Dar cel puțin
tot pe atîta, oameni, prin e-
fortul lor susținut, au salvat.

Numerose imagini ne-au
parvenit de pretutindeni.
Le-am primit cu durere și fasci-
nație. Copii, fără pînțuță de
salvare, ne-au îndurerat adînc.
Într-o uzină înconjurată de
apă, oameni, prinși ca-ntr-o
capcană și-au continuat lu-
crul cu abnegație. Eram min-
dri de ei.

Militarii au luptat incon-
tinuu cu furia apelor. Multe
vieți omenești și multe bunuri
materiale au fost salvate. Ne
mîndrim cu faptele lor.

Un popor își arată adevărata
forță și solidaritate în m-
mentele cele mai grele. Un
astfel de moment îl trăim cu
toții acum. Și răspunsul nostru
îl este pe măsură. Un front com-
un și puternic există. Peste
puțin timp lucrurile vor în-
tra în normal. Uzinele, școlile,
activitatea de zi cu zi.

Viața își va relua cursul ei
normal.

Radu DUMITRU



revista străină

● LES NOUVELLES LITTÉRAIRES — „Ascen-
dența unui țaran de la Dunăre” se intitulează ar-
ticolul amplu pe care Jean-Louis Bory îl dedică lui
Panait Istrati, pe prima pagină a revistei. Prilejul
reminerării „țaranului dunărean”, devenit scriitor
de faimă europeană, prietenul lui Romain Rolland,
îl oferă apariția recentă la Gallimard a trei volu-
me (al patrulea în curs de tipărire) din operele
sale, cu o prefață semnată de Joseph Kessel.

● COBESPONDENȚE, rubrica revistei L'EX-
PRESS consemnează sub titlul Faulkner și Joyce
de la o scrisoare la alta două apariții editoriale, la
Gallimard și Mercure de France. Prima cuprinde
correspondența pe care criticul american Malcolm
Cowley a purtat-o cu William Faulkner, într-o pe-
rioadă dificilă pentru marele scriitor, relansîndu-
și opera și împunînd-o atenției lumii, pînă la obține-
rea premiului Nobel. A doua prezintă volumul de
scrisori adresate de Ezra Pound lui James Joyce,
în care tumultuosul poet american ia apărarea au-
torului lui Ulysses, transformîndu-se într-un ade-
vrat „manager” al său, într-un moment cînd „al
doilea romanțier anglo-saxon al secolului” (după
Faulkner) nu era înțeles încă, în „vîrtejul de-
cadențelor literaturii moderne”.

● LE FIGARO LITTÉRAIRE — „E ceva în ne-
regulă, chiar și pentru un cabotin, cînd poartă ghê-
tre albe la o cămășă neagră”. Observația se referă
la „cel mai mare bluff al Europei” — Mussolini —
asa cum l-a văzut Hemingway, ca reporter, la o
conferință ținută la Geneva în 1922. Cartea în li-
nie, culegerea de reportaje publicate între anii
1920—1956 — anunțată anterior — este comentată
pe larg în numărul din 10 mai al revistei, oferîndu-
ni-se și un inedit, în care cel ce a scris „Cui îi
bate ceasul” aduce un patetic omagiu hîrniciei și
eroiciei puteri de muncă a marelui popor chinez.

● POLONIA — „Azi, în timpul plîmbării, femeia
l-a dat o palmă fiului ei mai mare. Am văzut se-
na de la feroastră și am vrut să țin la ea. Ciudat
cum în închisoare, după grații, totul ia proporții ne-
măsurate. Iar copilul, ca și cum n-ar fi pățit nimic,
a continuat să facă zgomot și să alerge prin curte.”
Sînt cuvintele lui Felice Dzierżyński, din Memoriile
de închisoare din care revista poloneză publică frag-
mente în numărul său bogat și interesant de pe
luna mai, paralel cu scrisorile Rosei Luxemburg
scrise într-o temniță, germană în timpul primului
război mondial. Marturie a celor doi mari mili-
tanți ai mișcării muncitorești internaționale, polone-
zei de origine, impresionează — dincolo de valo-
area lor politică — prin acuitatea notației literare.
De pildă, aceste rînduri ale Rosei Luxemburg:
„M-am aplecat și decodată am văzut o tragedie
mărită. Un cărbășu mare zăcea culcat pe spate, ar-
tîndu-și disperat labele pe cînd un nor de furnici
îl devorau de viu! Iaceastă scenă m-a tulburat atît
de mult, încît mi-am scos batista și am început să
alung crudele insecte. Dar ele erau atît de obraz-
nice și de nerușinate că a trebuit să mă lupt ca
să pot elibera cărbășul. Și cînd am dopus în fine
pe larvă, victima eliberată, mi-am dat seama că îi
și lipseau două picioare... M-am îndepărtat, chinată
de sentimentul că îi făcusem un serviciu foarte in-
doelnic!”

SUPLINATOR

a. b. c.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Sume tovarășe Nicolae Ceaușescu, Scriitorii din Republica Socialistă România sînt profund zguduiți de consecințele calamităților naturale ce s-au abătut asupra unor zone din țara noastră.

tot ce le stă în putință pentru sprijinirea sinistratilor din regiunile afectate de calamități. Convocate în ședință extraordinară, la 16 mai 1970, Biroul de conducere al Uniunii Scriitorilor și Biroul organizației de bază P.C.R. a Uniunii Scriitorilor au hotărît să pună la dispoziția fondului general de ajutoare a județelor lovite de calamități suma de 500 000 lei, contribuție din drepturile de autor ale tuturor scriitorilor din Republica Socialistă România.

buie, lunar, cu salariul lor pe o zi, pînă la sfîrșitul anului 1970. La sediul Uniunii Scriitorilor s-a deschis o listă de subscripție pentru toți ceilalți membri ai Uniunii Scriitorilor și ai Fondului Literar. Asociațiile de scriitori din țară au fost chemate să inițieze acțiuni specifice, ale căror beneficii vor fi depuse la același fond general, direct sau prin Uniunea Scriitorilor.

TELEGRAMĂ

jurnalul unui martor ocular

Despre vitregia sorții și puterea omului...

Nu putem hotări noi, de la sine putere, temele de meditație, această hotărîre aparține viții. Înundațiile, cu tot cortegiul de nenorociri care s-au abătut asupra țării, constituie în clipa de față realitate și această realitate violentă și nemiloasă trebuie s-o primim și s-o înțelegem.

Moartea — de care uitam parcă — devine din nou posibilă. Semeii de-ai noștri și-au pierdut viața. Mulți oameni au rămas fără aăpost. Noi nu ne putem confrunta decît cu această realitate violentă; numai astfel putem afla adevărul despre noi înșine. Unii sîntem noi cînd filozofăm liniștiți în fața cafelei și alții sîntem noi cînd moartea și nenorocirea se abatute asupra noastră.

Nenorocirea nu te întrebă dacă ești român sau maghiar, credincios sau ateu, ea se abat — în egală măsură — asupra tuturor. În asemenea împrejurări, s-a dovedit că solidaritatea umană nu e un principiu abstract, o aspirație filozofică, ci o realitate vie care există adînc săpăt în conștiința și destinul omului.

Această durere nu e a unuia sau a altuia. Această durere e a noastră. În această înțelegere și contemplație totală stă adevărata iubire, adevărată iubire care se preschimbă spontan în aăpost și casă părintească pentru cei loviți.

Se spune că în asemenea împrejurări dramatice se trezește tot ce este mai bun în om... Așa este... Dar dacă aceste forțe nobile se trezesc înseamnă că ele există de totdeauna în conștiința omului.

Romul RUSAN

Teodor MAZILU



Tîrnăveni : „A mai rămas ceva”

La Satu Mare nu se întirzie pe ruine

Rămli mut în fața altor ravagii și în fața acestor oameni, care ieri aveau casă, copii, rude, iar azi și-i caută prin microfoanele comandamentului. Peste tot, vrafuri de moloz în care zac mobile, cioburi de oglinzi, biciclete cu roțile torturate, mingii, saltele, imprimări acoperisul, cărămizile și grinzile casei.

ducă la fața locului cu cele necesare. La fabrica „1 Septembrie” au fost surprinse de apă cupitoarele de ars email, la o temperatură de peste 800°C. Rețacerea și reîncălzirea acestor cupitoare, necesită câteva săptămîni. Cele 600 de motoare, instalate în subsolul instituției, au fost militate. Fiecare din aceste motoare trebuie demontate, transportate de echipele complexe venite de la I.S. Metalul din Cluj, de la I.S. Metalica Oradea, de la Unio, curățate, piese cu piesă, aduse înapoi și reinstalate.

Nu pot să-l uit pe soldatul acela — Lucian Mihuț — al cărui nume și a cărui faptă, telefonate acum cîteva zile unul cotidian, au dispărut ca prin minune, fiind înlocuite de pînă unui redactor prin cîteva generalități, un de-acord gramatical și o dublă cacofonie.

Eram înconjurați de ape, marți, la Alba Iulia. Cartierul Maieri, cu căsuțele lui hătrînești, gema încă mut sub lichidul apei viscos, degustător, care fusese intens ploaie, se transformase apoi în rlu, inundase nouăzeci de așezări, se amestecase cu tencuiala, cu furnurul, cu hainele din dulapurii, cu hainele, cu țărba din parcuri, cu semințele din semănături, cu mîncarea de pe sobele din bucătării și care, chemat înapoi de Mureș, de lînceala lui marelui, se zăbese acum nepuțin în între periferiile orașului și terasamentului C.F.R., nemaiareușind să scape.

Cîteva fapte : — Un bătrîn de 83 de ani, salvîndu-și cinci-sprezece cămăși și două haine, le-a donat sinistratilor. — Un elev din clasa a douăsprezecea a salvat într-o zi și o noapte treizeci de familii cu două camere de cauciuc. Mama lui, peste măsură de îngrijorată, îi trage o palmă cînd băiatul vine acasă. Hăiatul adorme pe loc. — Un bărbat de 40 de ani, străbătînd valurile apelor cu o pline și o sticlă de lapte în mîini, urcînd pe ferestrele casei cu hainele și roind de apă a dat alimentele copiilor izolați în pod. Întrebat cine este, a răspuns : un nene !

— Șapte persoane au fost salvate de un nuc firav din fața casei unde au stat o zi și o noapte. La coborîre cei salvați sărutau crengile nucului. — Fabian Gheorghie, sinistrat, a salvat patruzeci de copii, nedormind șaptezeci de ore. — Un copil de 8 ani a naufragiat pe o ușă fiind găsit epuizat de puteri în comuna Botz.

Coman ȘOVA



Sighișoara, strada Clujului : La temeliea unei foste case

La Arad, șaptezeci de mii de oameni fără somn

M-am aflat la Arad, martor al celui spectacol tragic. Mi-e foarte greu să-l compar cu ceva real. Am avut însă, în acest timp, revelația unor forțe concentrate la fel de prompt. Aproape că se petrecea un miracol. Ne întrebăm cînd au apărut acei oameni, cînd a fost înălțat digul din saci umpluți cu pietriș și nisip, sau pur și simplu cu pămînt. Sute de mii de saci, formau o stăvilă, o primă stăvilă, fără a anula însă teama, perpetua teamă decîșată și alimentată mereu de fiecare centimetru de apă sporind nivelul rîului. Poate că se va scrie — aș vrea să cred că se va întâmpla așa — despre ostașii care au acoperit de multe ori cu pieptul săpăturile, despre acei tineri mînuși, care au stat de veghe trei zile și trei nopți, fără să se odihnească mear un minut. Nu rețin aproape nici un nume, din acea năpraznică încleștare cu stihiele nu vreau să rețin nici un nume. Din simplul motiv că toți acei oameni pot fi numiți, fără teamă de „cuvintele mari”, eroi...

înăc nedesprișe de valurile ce devin din ce în ce mai repezi, încălțăminte și arbori, rădăcini și scame... Cu o zi în urmă, mă plimbam pe cheul Mureșului, vorbeam cu oamenii, aflam despre podul început cu puțină vreme în urmă. Unul dintre constructorii viitorului arc de beton, reușise să mă convingă că a venit aici la Arad, să construiască cel mai frumos pod din țară. Nu trec nici douăzeci de ore, și schelele zac undeva acoperite de vreo șase metri de apă. Ceea ce rămăsese, era o ruină izbîită de apă miloasă. I-am reîntîlnit pe temerarul constructor. M-a rugat să-l las singur. Un episod, care în zilele de cîmpănit ale Aradului, nu avea nici măcar semnificația spaimei, a durerii, aici nimeni nu avea vreme pentru a-și consuma spațima. Sentimentul de solidaritate, de înțelegere, de înțelegere a unor înalte virtuți morale, spiritul de sacrificiu, truda fără rezerve — acestea sînt caracteristicile dominante în lupta oamenilor de aici cu stihiele naturii, acestea au constituit pretutindeni în țară forța motrice în stare să împiedice de multe ori hazardul dezlănțuit...

Nu rețin, și nici nu vreau să rețin vreun nume. Peste șaptezeci de mii de oameni, n-au dormit nopți și zile în șir, s-au expus unor situații extreme, au învins...

Imi mai amintesc că după ce digul de la Arad a fost înălțat, am făcut și refacut o lungă călătorie pe cheul „coborît” mai jos decît cursul apei, urmărind în stînga orașului edificiile, cartierele, străzile drepte, moderne. Ce-ar fi însemnat o reînnoire a Mureșului? Oamenilor, observ, le e teamă de acest gînd. îl ocotese. Rîul poartă, cu o dezvoltură macabră, obiecte casnice, părți de gospodărie

Ion ŢUGUI

PENTRU FONDUL DE AJUTORARE A JUDETELOR LOVITE DE CALAMITAȚI

Conducerea operativă a Uniunii Scriitorilor anunță, pe această cale, pe toți membrii Uniunii Scriitorilor și ai Fondului Literar, pe toți ceilalți scriitori necuprinși în aceste organisme și pe urmașii scriitorilor ca a deschis la sediul Uniunii Scriitorilor, din Șoseaua Kiseleff nr. 10, București, Sectorul I (casieria Fondului Literar) o listă de subscripție pentru fondul de ajutoare a județelor lovite de calamități. Depunerile se fac personal sau prin mandat postal, cu mențiunea respectivă. De asemenea, pentru același fond, se deschide la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu”, din Calea Victoriei nr. 113, București I, o listă de contribuție conștinind în articole de îmbrăcăminte, încălțăminte, medica-

mente, alimente conservate, cărți etc., care vor fi înaintate forului centralizator, pe măsura depunerii, o dată cu originalul tabelului întocmit anume. Biroul de conducere al Uniunii Scriitorilor cheamă pe toți secretarii Asociațiilor de scriitori din țară să organizeze toate forțele scriitoricești locale, în vederea inițierii oricăror acțiuni posibile (sezători literare, festivaluri artistice, spectacole de teatru, etc) prin care să se asigure contribuții bănești la fondul de ajutoare a județelor lovite de calamități. Sumele obținute din aceste manifestări vor fi depuse fie la unitățile C.E.C din județele respective (cont 2 000), fie spre a fi incluse în lista de subscripție deschisă în acest scop.

SĂ NU UITĂM ACEASTĂ CATASTROFĂ CARE NE-A SPUS DIN NOU CU VIOLENȚĂ CĂ SÎNTEM CEVA ÎN LUME NUMAI ÎMPREUNĂ

jurnalul unui interviu ratat

Mașina încearcă să iasă din București și ne aducem aminte că ne-ar trebui apă mincrală. Luăm din drum. Pe parbriz plouă și am impresia — ascultând în același timp radioul — că zilele cu soare nu vor mai veni niciodată. Mi-e teamă să vorbesc despre asta. O voi face abia cind soarele va răsări din nou. Pînă la Brașov, totuși, vegetația e bogată și, la un moment dat, se inseninează și cerul.

Aș dori să iau un interviu unui om foarte înțelept, foarte îndrăzneț, capabil să prevadă și să determine ieșirea definitivă din catastrofă. Mă simt un fel de zar inform aruncat pe soseaua națională București — Tirgu-Mureș. Cîntorul e rugat să parcurgă cu răbdare încercările de dialog care urmează.

Ele sînt dovada acelei stări de spirit în care se nasc eroii.

Oprim la barieră. Lîngă noi un camion încărcat.

— Unde mergeți ?

— Acolo.

Omul nu arată unde anume e acest acolo. El presupune că nu e nevoie de precizări. Își aprinde o țigară și șterge parbrizul. Bariera se ridică. Plecăm din nou.

Pe serpentinele Carpaților animația e scăzută. Un fel de decență răzește frecvența turiștilor. Sinajia ni se pare mai tristă ca totdeauna. O traversăm în goană, cu mințile la ochi parcă. Nu știm cît va dura șoseaua bună.

— Ce-o fi nea Dumitrescule ? Întreb pe șofer.

Tăcem. Ne apropiem de Brașov. Orașul se arată senin ca o orgă la care va cînta un mare organist. Bem o cafea într-o cofetărie slab populată. Tonomatul emite melodii foarte veșele cărora nu li se răspunde, nici măcar de la o masă, cu frînturi fredonate. Cîțiva tîngri. Noi. Fetele ne aduc cafeaua, puțin indiferente.

Ne îndreptăm spre Comitetul județean de partid. E trecut de ora 6, după amiază. Așteptăm cîteva minute, în anticameră la primul secretar al județului, tovarășul Constantin Cîrțina. Ofițerul de serviciu, al cărui nume e Nicolau, dacă țin bine minte, ne spune cîte ceva, despre catastrofa din județele de la nord. Îl rugăm să vorbească la telefon la Rupea, pentru a obține mai din timp cinci locuri la casa de oaspeți.

Intrăm la primul secretar. Un om liniștit, care ne temperează panica. Vorbește încet.

— Și noi am avut de suferit. În județul nostru, apa a intrat la Cața, la Homorod, în gara Rupea. Aproximativ 20 000 de hectare de pămînt sînt sub apă.

— Cum i-ați ajutat pe cei de la nord ?

— Am trimis pline și zahăr la Sighișoara, Medias, Harghita și Bistrița. Am trimis preaprate de carne. Șaizeci de textiliști brașoveni au plecat la Sighișoara. Am strins pînă azi, 19 mai, 15 milioane de lei pentru sinistrați. Doisprezece electricieni de la Rupea au cerut să lucreze simbătit și duminică la Sighișoara. Sute și sute de oameni s-au oferit să-i crească pe copiii sinistraților.

— Aceste acțiuni modifică traiul brașovenilor ?

— Nu. Dimpotrivă. E o atmosferă atît de bună încît azi se produce mai mult și mai bine. De altfel, trebuie spus, oamenii noștri înțeleg ce este o nenorocire.

Îeșim din Brașov. Pornește, sub ochii noștri, să se contorsioneze în lentă și grea splendoare minunata Țară a Birsel. Uităm pentru moment ce căutăm pe aici și începem să umplem — cu vorbe senzația de neputință, de dinaintea de acest miracol liniștit și pentru că amurgeste uităm de boala apelor țării și privim o parte din pămîntul ei.

Intr-un dormitor comun, la Rupea, încercăm fiecare să presupunem ce va fi mine la Sighișoara. Mîncăm în camera mare, pavoazătată pentru un scop greu de aflat. Ne plimbăm prin Rupea. Trei elevi vorbesc în fața vitrinei, despre ape.

— Soldații. Și pe urmă au plecat și ăi din cartier nici nu i-au mai găsit să le mulțumească, fiindcă plecaseră în altă parte.

La ora 5 și jumătate dimineața — spre Sighișoara. Soarele răsare sfînt. Același peisaj în care-ți vine să te arunci și să dormi în contra oricărei logici.

Primele ochiuri de apă nelalocul lor. Încă nu înțelegem nimic. Privim de la distanță urmele unei catastrofe de care ne desparte în primul rînd, absența de la apogeu ei. Și dintr-odată ne aflăm în orașul Sighișoara de a cărui frumoasă severitate se poate vorbi atît de mult. Și dintr-odată superba cetate a Sighișoarei ce s-a aflat, ore în șir, sub controlul unei ape de duzină. Iată urma apel pe ziduri. Iată milul dizgrațios, milul umilitor răsare deasupra ferestrelor. Ca o igrasie generală, aici, în puternica Sighișoară, pe zidurile caselor — urma unei ape căreia nimeni, niciodată, nu i-a dat vreo importanță.

Coborîm în cel mai lovit cartier : între Tirnavă și calea ferată. Pe strada Ștefan cel Mare

numărul 11. Un om aproape bătrîn, Matei Gheorghe, stă în poarta casei — în ceea ce însemna pînă la 13 mai poarta casei — și privește în gol.

— Ne primiți ?

— Am primit noi apele. O lacrimă persistentă pe obrazul acestui om.

— Cum a fost ?

— Au venit. Am încercat să le opresc. Am



Sighișoara, strada Clujului : Vasile Neagu și Nicolae Ince — Ură spre ape

închis ușa. Am băgat cirpe prin crăpături. Am făcut tot ce s-a putut.

Acest om a avut intenția să oprească apele. Nu un litru de apă, ci un riu turbat.

— Și ?

— Și ce ? Cînd apa a ajuns la clanță, ne-am suit în pod. Și am așteptat. Uite, pe colo am tras cu frînghia, pe vecinul meu și pe fiică-sa, din podul lor, că le căzuze zidul casei.

Are 60 de ani și mă simt obligat să mi-i imaginez în acea noapte salvîndu-se unii pe alții, fără nici un alt mobil, decît gustul vieții.

— Mobila mi se fărîmă. Gata. E putredă. Intră în vorbă și soția lui Gheorghe Matei.

— Pe geam, a intrat stilpul ăsta.

— Și ce-ați făcut ?

— Am așteptat să iasă.

Casa și curtea sînt distruse. Apa a distrus mobila, cărțile, tot ce aveau în casa lor de pe strada Ștefan cel Mare nr. 11, bătrîni aceștia.

— Ce veți face ?

— Intr-un an de zile sperăm să ne refacem.

Ca o lovitură de topor speranța acestor oameni ! Mă uit la curtea, la casa și nu înțeleg. Dar la ce ar ajuta dacă aș înțelege ? Important e că un om de 60 de ani, cu gospodăria distrusă, nu concepe să nu o refacă.

Mergem mai departe, pe strada Clujului. Dezastrul este aici aproape complet.

Valeria Coman care ne iese în cale e foarte agitată și ne conduce pe ruinele cartierului.

— Avea ochii roșii.

— Cine ?

— Otti.

— Care Otti ?

— Otti Lurtz, cel care a salvat aproape tot cartierul, cu barca asta.

Și ne arată o barcă mică, incredibil de mică.

— Era cître ziuă sau nu știu cum. Nu mai aveam puteri nici să trăim. Asta e barca lui Otti, cu ea a rămas.

— Cu atît a rămas bietul Otti, repetă Nicolae Ince.

— Ar trebui să-l vedeți pe Otti.

Înaintăm pe ruinele umede. Case dărîmate, pe de-a-ntregul. Case din care suflarea vieții a plecat. Mergem cu capetele aplecate prin amintirea proaspătă a dezastrului.

— Acum nu mai știu cum să zic. Aici a fost o casă. E vocea Valeriei Coman, podidită de plîns.

— Am ajuns cu barca lui Otti sus pe linia ferată și am scăpat. Numele omului care vorbește este Vasile Neagu.

— Avea ochii roșii Otti, revine cineva. Face-ți ceva pentru Otti. Fără el noi nu mai eram.

— Otto Lurtz a salvat aproape tot cartierul și l-a lăsat la urmă pe tatăl lui. De pe strada noastră a murit numai tatăl lui Otto Lurtz.

Era în pod și aștepta să vină să-l ia și pe el.

Sîntem în biroul inginerului Zoltan Kiss, prim vice-președinte al Consiliului popular municipal Tirgu-Mureș.

— Avem de refăcut 3 pasarele, 4 poduri, 13 străzi cu asfalt, 12 străzi cu pavaj, 39 de străzi împietruite. Peste 50 la sută din orașul nostru a fost sub apă. Dar oamenii n-au arătat panică. Virstnicii — cînd le spuneam că vine apa răspundeau că nu e niciun pericol. Dar peste o oră erau în podurile caselor.

— De ce nu s-au temut oamenii ?

— Oamenii au uitat că există pericole. Li se crease obișnuința de a trăi liniștit.

— Unde merg eforturile ?

— Treburile sînt împărțite între refacerea industriei, rezolvarea situației locative și salubritate.

— S-a aflat în pericol casa vreunui dintre oamenii din conducerea locală ?

— Casa tovarășului Liviu Șebestyen, secretar al Comitetului județean de partid, a fost cuprinsă de ape. Familia era acasă și salvarea a venit deodată cu salvarea întregului cartier.

— Ați simțit, tovarășe Kiss, ajutorul țării ?

— Enorm. Niciun mureșean nu va putea uita că de la Borsec ni s-au trimis imediat 400 000 de sticle de apă minerală, cînd uzina noastră de apă nu lucra, că de la București și Gheorgheni am mîncat cîteva zile piine, că am primit legume de la Covasna și unt de la Iași.

Altădată e atît de greu să obții ceva. Acest moment greu ne-a uhit și mai profund pe toți, și am simțit că sîntem frați.

— Cum s-au ajutat între ei oamenii din oraș ?

— Tirgu-Mureș e orașul armoniei naționalităților. Nu acum a devenit el asta, ci de multă vreme. Acum însă, a arătat la ce conștiință patriotică au ajuns acești oameni ai noștri, alături și la bine și la rău. Români și maghiari laolaltă, tineri și bătrîni, s-au ajutat într-un fel emoționant.

— Cum s-au purtat tinerii ?

— Excepțional. Surprinzător. Nici nu ne puteam închipui că tinerii — care răspund greu altor mobilizări — nu vor ostensi în această mobilizare generală, nici o clipă. Nu voi uita munca studenților noștri care n-au considerat că se umiliesc mergînd în cartierele sinistrate și fiind oameni, în rînd cu toți, la cîrțărea orașului și la toate celelalte.

— De ce nu se simt mobilizați tinerii todeauna ?

— Trebuie să înțelegem și noi către ce li mobilizăm.

— Ce urmează după această perioadă eroică ?

— Să sperăm că urmează o perioadă bună. Trebuie să rămîna trează conștiința tuturor. Și, ca să revin la tineri, eu sper că noi, cei ce nu mai sîntem tineri, vom înțelege mai bine că lumea sufletească a tineretului de azi e alta decît a noastră.

Îeșim în oraș. Centrul e liniștit. Vîlța decurge normal. În cartierul Voiniceștilor, pe strada Ady Andre, urmele cataclismului sînt puternice. Doi tineri și-au găsit deocamdată locul pe malul apei într-un cărucior, care îndeobște are alte întrebuințări. Apele Mureșului sînt liniștite, dar murdare. Pe podul de peste Mureș, cîțiva oameni.

— Nu mai are putera

— Cine ?

— Mureșul. Uită-te ce praf se ridică de pe străzi.

— Mă uit. E soare. Mureșul se zbate bolnav dedesubtul podului. Se ridică praful îmbicșit de-a lungul străzilor din Tirgu-Mureș. Treceam pe cîteva străzi strivite.

Mîncăm jaurt cu pline la un chiosc. Dinăuntru aud o femeie vorbind încet.

— A murit săracul. I-au rămas copiii singuri pe lume.

Îmi dau seama că nu voi putea realiza o convorbire îndelungată cu nimeni de aici. Oamenii sînt prea prinși de-ale lor.

Plecăm spre Medias. Băliți informe delimitate din cînd în cînd șoseaua. În oraș foto frumoase și tăcute se plimbă prin centru. Ce se poate face ? La colțul micii piațete, cîțiva băieți — mai preocupați.

— În comuna Cuci, din niște case n-au rămas decît movile de moloz, îmi spuse I. Ciuchi de la televiziune, pe care-l întinlim la o barieră.

Nu ne mai oprim la Cuci. O senzație de sîrșeală mă cuprinde. Mă gîndesc la felul bucurii în care a primit Nicolae Ince cele două franzele și salamul pe care i le-am dat noi, la plecare.

— Apă minerală avem, nu ne mai dați. Poate o să găsiți pe alții mai nenorociți pe drum.

Ne apropiem de Tirnăveni. Apa stătătoare lucrează mort împrejurul zidurilor. De deal se apropie un car, cu saci. Bîrbat, femeie merg pe lîngă car.

— Cum a fost ?

— La noi, slavă celui bun, n-a fost. Dar vai de lume.

Și, mai tîrziu, senzația aceea de mîreție a răului — mergînd pe Valea Oltului. Un zgomot infernal de valuri care parcă vor ceva. Nu se mai aude zgomotul motorului de atîta zgomot.

Revăd în minte mașinile cu militarii liniștiți, revăd lumea răscolită a Transilvaniei, pregătindu-se cu încăpăținare pentru invidie.

Innoptăm într-o casă ale cărei ferestre dau spre Olt. Spre un Olt necunoscut, spre un Olt obraznic și murdar, spre un Olt potrivnic și zgomotos.

Dorm cu fereastra deschisă și-l aud. Un fel de motor lăsat să urle într-un organism. Un fel de mașină de pilit dinți scăpată în gură. Îmi trec prin cap propuneri de reformă a hărțirilor. Mă gîndesc că poate n-ar fi nevoie de ele. Și mi revin, spunîndu-mi că sînt nedrept.

— De-atîta vreme sînt liniștite și pentru o singură eroare vrei să le lezezi.

— Nu, nu vreau să le lepăd. Dar ce vor ? Ce au cu noi ?

Îmi simt trupul, după 40 de ore de mers, un mărunt, răsturnat dintr-un buzunar.

Ingenunghi umilit pe această foaie de hîrtie, la sfîrșitul unui interviu ratat. Adorm și visez giște care giștie. Îmi vine să suflu în sobă, că să sting veioza. Mă trezesc zicînd că aceasta e o hemoragie a apelor țării.

Și nimic nu mi se va părea vreedată prea greu, dacă voi ține minte efortul țării mele de a reface totul, în niște locuri în care mintea nici nu-și mai închipuia că e ceva de făcut.

Incredințez astfel aducerii aminte acest interviu care e mai mult o larmă, aceste litere care sînt mai mult niște grilațe de sîrmă îngrămădite în ceea ce vine.

Să nu uităm prea repede această catastrofă care ne-a spus din nou cu violență că sîntem ceva în lume numai împreună, că această țară trebuie să fie puternică. Dar cîte nu se întimplă și noi nu le știm !

Este vechul XX, anul 1970, luna Mai. Se numesc oameni. Se numește România. Sînt riurile ei. Gloria și tragedia ei.

Adrian PĂUNESCU

Luceafărul

Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA



REDACȚIA :

București, Bd. Ana Ipătescu 15

Telefon : 11 51 54 ; 12 16 10

ADMINISTRAȚIA :

Șoseaua Kiseleff 10, tel. 18.33.99

ABONAMENTELE :

3 luni — 13 lei ; 6 luni — 26 lei ; 1 an — 52 lei

Tiparul executat la

COMBINATUL POLIGRAFIC „GASA SCINTEII”

Prezentarea grafică : Mircea Popescu

Regizor : Nicolae Ion.